

รายงานประจำปี 2551

Annual Report 2008

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์

ISBN : 978-974-682-23-4

รายงานประจำปี 2551

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์

คำนำ

รายงานประจำปี 2551 ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 อันสะท้อนถึงความร่วมมือของบุคลากรทุกส่วนในสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์และบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ซึ่งสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ขอขอบคุณทุกหน่วยงานรวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนต่อการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานประจำปี 2551 เล่มนี้ จะอำนวยความสะดวกต่อทุกท่านตามสมควร

สารบัญ

	หน้า
ภาพรวมองค์กร	
คณะผู้บริหาร	1
วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์	2
โครงสร้าง อัตรากำลัง	3
งบประมาณ ปี 2551	4
ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2551	
การพัฒนาและควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์	5
การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์	13
การรับรองระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย	18
การควบคุมกำกับดูแลวัตถุดิบอันตรายด้านการปศุสัตว์	22
การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ	28
การตรวจสอบและรับรองโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก	32
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์	35
โครงการเนื้อสัตว์อนามัย	40
โครงการเนื้อสัตว์ปีกปลอดภัยลดธงตรุษจีน ปี 2551	43
การให้บริการยื่นคำขอใบอนุญาตและใบรับรองผ่านอินเทอร์เน็ต (e-Service)	44
สรุปการอบรม สัมมนา ปีงบประมาณ 2551	46
รายชื่อผลงานวิชาการ ปีงบประมาณ 2551	50
บทความ	
กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism : CDM)	52
ระบบตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่	56
กรมปศุสัตว์กับการส่งเสริมการผลิตอาหารฮาลาล	59
สถิติที่เกี่ยวข้อง	68
กิจกรรมอื่น	75

❖ ภาพรวมองค์กร ❖

คณะผู้บริหารสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

นางวิมลพร วิตติศักดิ์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

นายจิระ สรนุวัตร

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรฐานการปศุสัตว์

นายโสภชัย ชวาลกุล

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบงาน

นางธนิดา ทรินทรานนท์

ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

นายธนบดี รอดสม

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

น.ส.เพ็ญนภา มัธยมพงศ์

ผู้อำนวยการส่วนตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์

น.ส.คณินิจ ก่อธรรมฤทธิ์

ผู้อำนวยการส่วนยาสัตว์และวัตถุอันตราย

นายรณชัย จ้วงพานิช

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์

วิสัยทัศน์

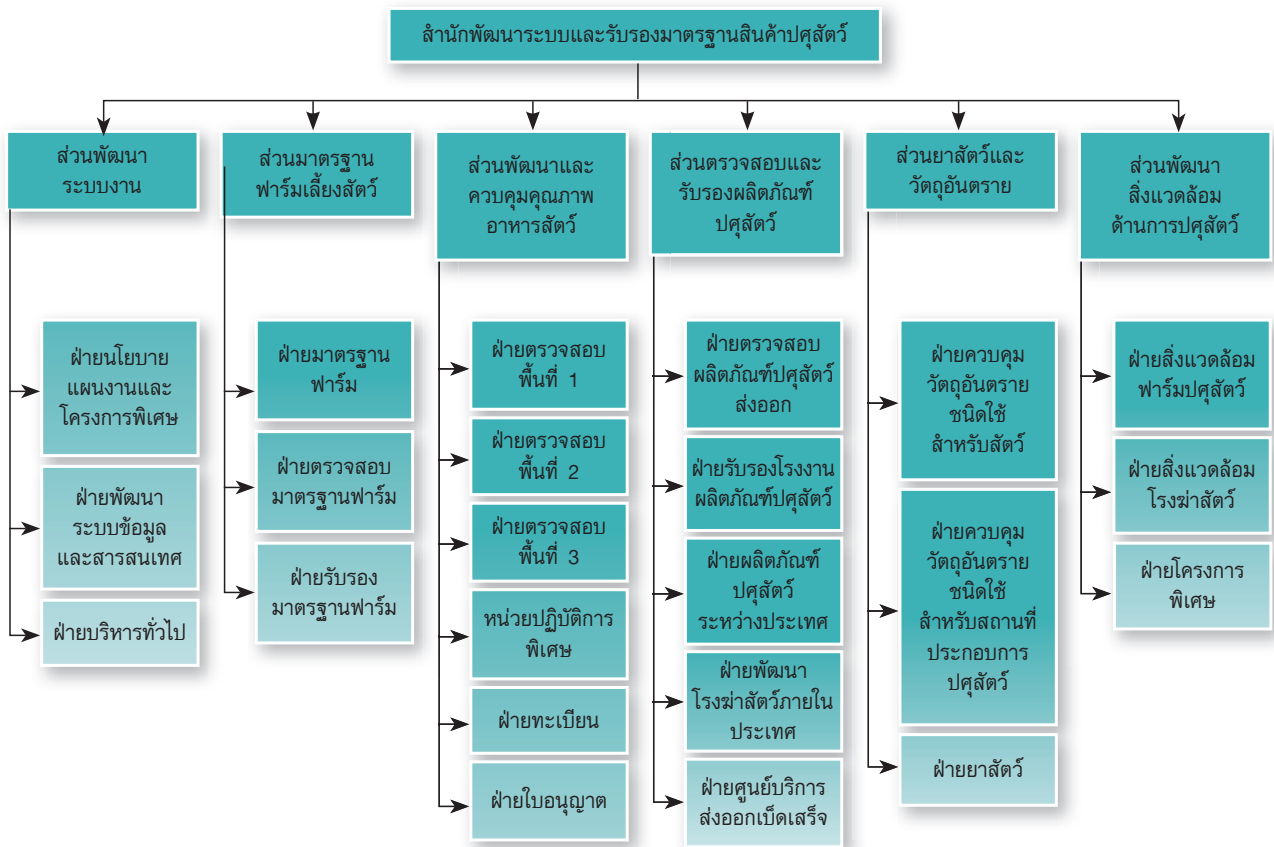
สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์เป็นองค์กรหลักในการพัฒนา ตรวจสอบ รับรองและควบคุมมาตรฐานการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรการผลิต ให้ได้มาตรฐานสากล และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

พันธกิจ

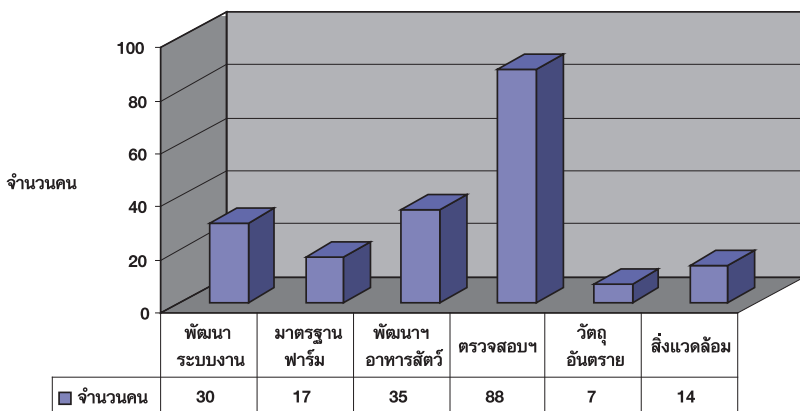
- ดำเนินการตามกฎหมายการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ยาสัตว์ วัตถุอันตราย การฆ่าสัตว์ และการจำหน่ายเนื้อสัตว์ กฎหมาย ระเบียบ และข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาและกำหนดมาตรฐานการผลิตและสินค้าปศุสัตว์ อาหารสัตว์ ยาสัตว์ วัตถุอันตราย ฟาร์มปศุสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ สิ่งแวดล้อมปศุสัตว์ และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- พัฒนาระบบการผลิตปศุสัตว์ รับรองตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ระบบประกันคุณภาพ และสิ่งแวดล้อมปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- ประสานงานประเทศคู่ค้าเกี่ยวกับกฎระเบียบ การนำเข้า ส่งออกสินค้าปศุสัตว์
- วิเคราะห์ความเสี่ยง และระบบเตือนภัยด้านความปลอดภัย และสุขอนามัยสินค้าปศุสัตว์ทั้งระบบ
- ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

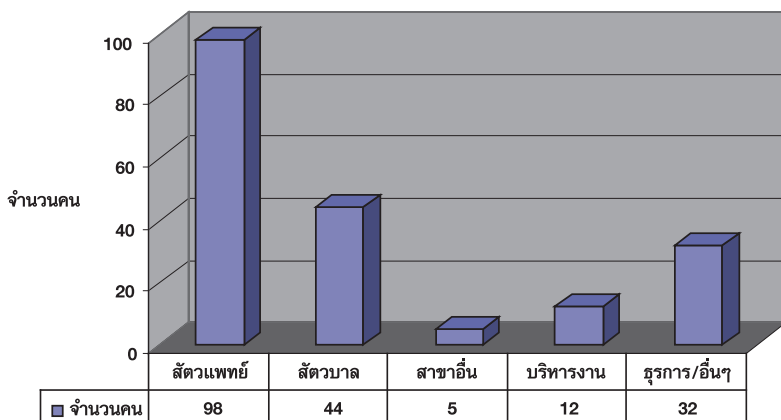
โครงสร้างการบริหารงาน

อัตรากำลังส่วนกลาง (191 คน) จำแนกตามส่วน

อัตรากำลังส่วนกลาง (191 คน) จำแนกตามสายงาน

อัตรากำลัง

ณ วันที่ 30 ตุลาคม 2551

ส่วนกลาง 191 คน

ข้าราชการ	84 คน
ลูกจ้างประจำ	12 คน
พนักงานราชการส่วนกลาง	95 คน

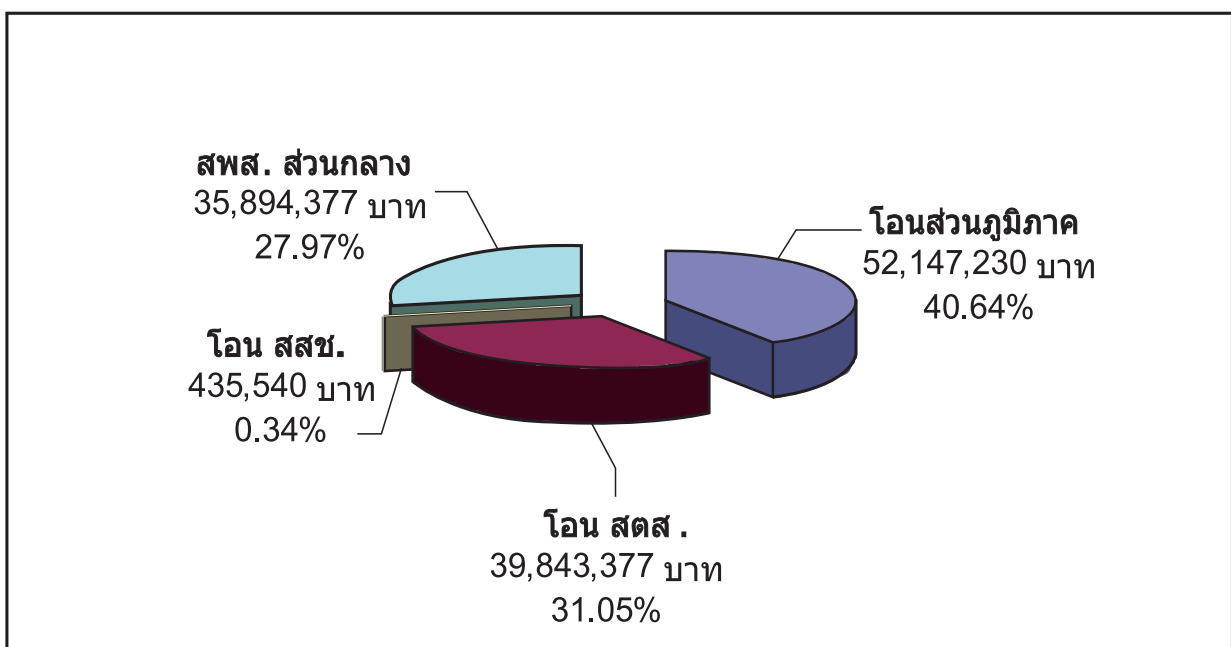
ภูมิภาค

พนักงานราชการส่วนภูมิภาค	274 คน
(สสอ. สนง. ปศจ. ศวพ.)	

งบประมาณเพื่อดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

รวมทั้งสิ้น 128,369,740 บาท

❖ ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2551 ❖

การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

อำนาจหน้าที่ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
2. ดำเนินการตรวจสอบ กำกับ ดูแล ติดตามให้ผู้ประกอบการด้านอาหารสัตว์ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายที่กำหนด
3. ดำเนินการเฝ้าระวังจัดระบบเตือนภัยในด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยและสุขอนามัยของอาหารสัตว์
4. ดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ประกอบการผลิต นำเข้า ขยายอาหารสัตว์และผู้ใช้อาหารสัตว์ที่ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. ออกหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) ด้านอาหารสัตว์
6. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาาระบบตรวจสอบมาตรฐานการผลิตอาหารสัตว์
7. ติดตามการประเมินของผู้ได้รับอนุญาตในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และดำเนินการในระบบสอบย้อน เพื่อทวนสอบผลการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
8. ให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

ปัจจุบันผู้บริโภคและประเทศคู่ค้าได้ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย (Food safety) สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำแนะนำและรับรองการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรการผลิต ตั้งแต่การผลิตอาหารสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก และบริโภคภายในประเทศให้ได้คุณภาพมาตรฐานปลอดภัยต่อการบริโภค และดำเนินการให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงข้อตกลงตามมาตรการสุขอนามัยระหว่างประเทศ (SPS) ฉะนั้นจึงจำเป็นที่กรมปศุสัตว์ต้องเข้าไปกำกับดูแล กระบวนการผลิตสินค้าปศุสัตว์ตลอดวงจรการผลิตเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้ง ลดปัญหาผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรการผลิต โดยในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ได้ดำเนินการแบ่งออกเป็นกิจกรรมหลัก ดังนี้

1. ดำเนินงานและประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัด เขต และ
 ตำนนำเข้า ในการอนุญาตและกำกับดูแลผู้ประกอบการด้านอาหารสัตว์ (ผลิต นำเข้า และขาย)

1.1 การอนุญาตการดำเนินการ

ประเภท	จำนวน	ปริมาณ อาหารสัตว์ (ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
ใบอนุญาตผลิต (ราย)	455	-	-
ใบอนุญาตนำเข้า (ราย)	457	-	-
ใบอนุญาตขาย (ราย)	11,286	-	-
การออกหนังสือรับรองแจ้งการนำเข้าอาหารสัตว์ เข้ามาในราชอาณาจักร (นส. 4) (ฉบับ)	10,217	2,844,608	58,564
การออกหนังสือรับรองการส่งออกอาหารสัตว์ (ฉบับ)	2,945	96,991.40	4,542.81
การส่งหนังสือรับรองการส่งออกอาหารสุนัขและแมว (ฉบับ)	2,518	15,668.66	1,466.86

1.2 การดำเนินการขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์

ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ โดยแบ่งเป็นอาหารสัตว์ประเภทต่างๆ ตามพระราชบัญญัติ
 ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ดังนี้ ประเภทวัตถุดิบผสมแล้ว ชนิดสารผสมล่วงหน้า (พรีมิกซ์) ชนิด
 อาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป ชนิดหัวอาหารสัตว์ ประเภทวัตถุดิบ ประเภทอาหารเสริมสำหรับสัตว์ และ
 ประเภทผลิตภัณฑ์นมสำหรับสัตว์ มีผลการรับจดทะเบียนสูตรอาหารสัตว์ ประจำปีงบประมาณ 2551
 รวม 2,382 สูตร และมีการแก้ไขรายการขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ รวม 1,190 สูตร

1.3 การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย

การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย	จำนวน
ผู้ผลิตอาหารสัตว์	1,450 ราย
ร้านขายอาหารสัตว์	21,010 ราย
เก็บตัวอย่างจากส่วนภูมิภาค	2,457 ตัวอย่าง
ตรวจสอบ / เก็บตัวอย่าง ณ ทำนำเข้า	2,998 ตัวอย่าง
ตรวจสอบ / เก็บตัวอย่าง ณ สถานที่เก็บตัวอย่างนำเข้า	2,400 ตัวอย่าง
แจ้งความดำเนินคดี	122 ราย

1.4 การตรวจรับรองระบบความปลอดภัยอาหารสัตว์

การให้การรับรองระบบมาตรฐาน	จำนวน (โรงงาน)
GMP	77
HACCP	53

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (ผลิต / นำเข้า / ขาย) ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525
2. ผู้เลี้ยงสัตว์และสัตว์ได้รับอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพดีถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรมชาติ
3. สามารถควบคุมสารพิษสารตกค้างและยาสัตว์ตกค้างในอาหารสัตว์ ซึ่งจะส่งต่อไปยังผู้บริโภค ทำให้เนื้อสัตว์และอาหารสัตว์มีความปลอดภัยจากสารพิษตกค้างและยาสัตว์ตกค้าง
4. สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยกับประเทศผู้นำเข้าอาหารสัตว์ เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์สัตว์

2. การตรวจสอบและเฝ้าระวังสารตกค้างในผลิตภัณฑ์สัตว์ (Monitoring Plan)

ประเทศไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์ไปยังสหภาพยุโรป จึงต้องดำเนินการตรวจสอบสารตกค้างตามแผนของสหภาพยุโรปใน Council Directive 96/23/EC ตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมา และกรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่งที่ 202/2546 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2546 และคำสั่งที่ 349/2547 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2547 มอบหมายให้สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ดำเนินการ โดยมีผลการดำเนินการดังนี้

การเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจหาสารตกค้างตามแผนของสหภาพยุโรป ปี 2551

ชนิดตัวอย่าง	แหล่งที่เก็บตัวอย่าง	จำนวน (ตัวอย่าง)
อาหารสัตว์	ฟาร์มสัตว์ปีก	386
	ฟาร์มสุกร	1,234
น้ำ	ฟาร์มสัตว์ปีก	313
	ฟาร์มสุกร	237
เนื้อสุกร	โรงฆ่าสุกร	1,013
ตับสุกร	โรงฆ่าสุกร	381
ไขมันสุกร	โรงฆ่าสุกร	85
ไข่ไก่	ฟาร์มไก่ไข่	939
ไข่นกกระทา	ฟาร์มนกกระทา	73
น้ำผึ้ง	ฟาร์มผึ้ง	97
เนื้อสัตว์ปีก	โรงฆ่าสัตว์ปีก	4,910
ตับสัตว์ปีก	โรงฆ่าสัตว์ปีก	694
ไขมันสัตว์ปีก	โรงฆ่าสัตว์ปีก	407
เนื้อสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก	283
ตับสัตว์ปีก	ฟาร์มสัตว์ปีก	167

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถเฝ้าระวังอาหารสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสารตกค้าง เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ
2. ผลการดำเนินการใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนการส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์
3. ข้อมูลสามารถสรุปเป็นรายงานตามข้อกำหนดของสหภาพยุโรปและแคนาดา เพื่อให้คณะกรรมการสหภาพยุโรป และพนักงานที่ตรวจสอบของแคนาดาได้พิจารณาการนำเข้าผลิตภัณฑ์สินค้าจากสัตว์ของประเทศไทย

3. การแก้ไขปัญหาสารเร่งเนื้อแดง (Beta- agonist) ในฟาร์มสุกร

เนื่องจากมีผู้เลี้ยงสุกร และผู้ค้าเคมีภัณฑ์สัตว์บางส่วนมีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงผสมในอาหารสัตว์เพื่อปรับปรุงซากสุกร ให้มีเนื้อแดงมากขึ้นและมีไขมันลดลง ซึ่งเป็นสารตกค้างในเนื้อสุกรเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค กรมปศุสัตว์จึงมีการดำเนินการโครงการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น

การดำเนินการโครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร (ตุลาคม 2550 – กันยายน 2551)

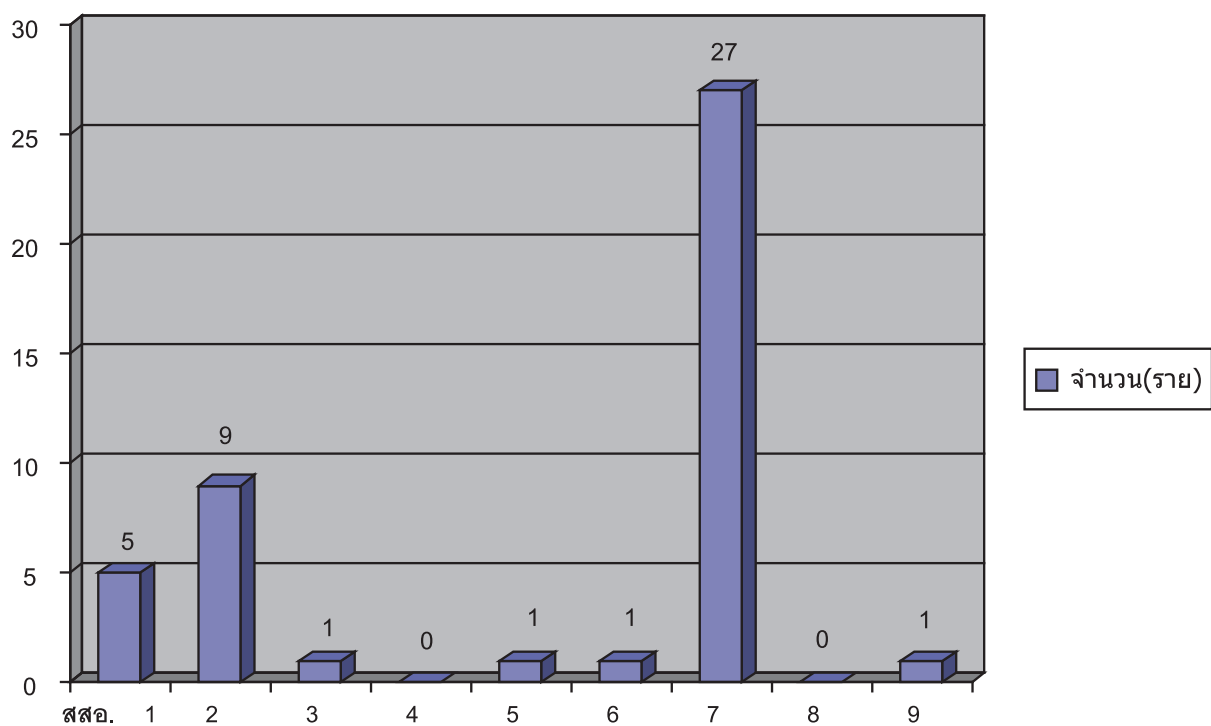
กิจกรรม	จำนวน
- ตรวจสอบฟาร์ม (ฟาร์ม)	1,014
- โรงฆ่าสัตว์ (ราย)	27
- เก็บตัวอย่างปัสสาวะ (ตัวอย่าง)	47,370
- ผลการตรวจปัสสาวะเป็นบวก (%)	6.82
- เก็บตัวอย่างอาหารสัตว์ (ตัวอย่าง)	704
- กักสุกร (ฟาร์ม)	137
- จำนวนสุกรที่กัก (ตัว)	61,585
- ดำเนินคดี (ราย)	45

สรุปการดำเนินคดีตามโครงการแก้ไขปัญหาการใช้สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในสุกร ปีงบประมาณ 2551

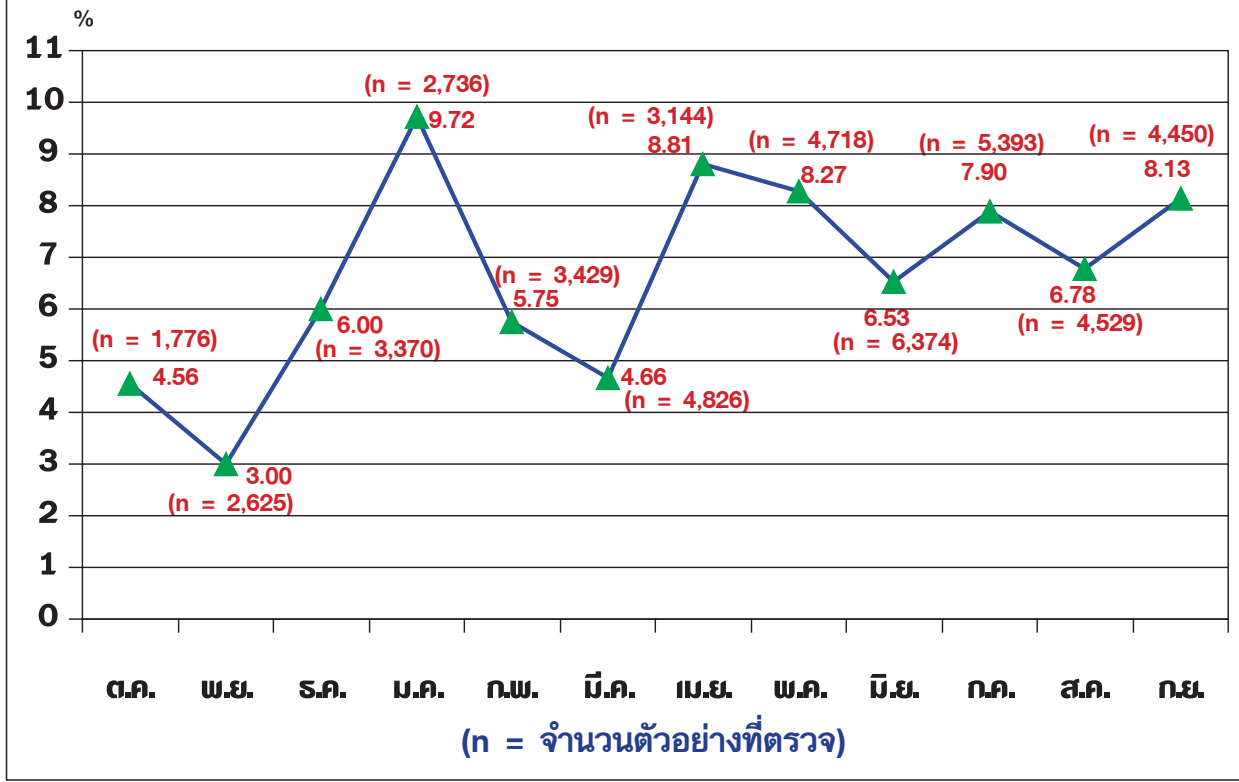
หน่วย : ราย

พื้นที่ สสอ. ที่	จังหวัด	โรงงานผลิต และ ฟาร์ม	โรงงาน	ร้านค้า	ฟาร์ม	แจ้ง ความ	อยู่ที่พนัก งาน สอบสวน	อยู่ที่ ศาล	คดีสิ้น สุด
1	สระบุรี	-	1	-	-	1	1	-	-
	สุพรรณบุรี	-	-	-	3	3	2	-	1
	สิงห์บุรี	-	-	-	1	1	1	-	-
2	ฉะเชิงเทรา	-	-	-	4	4	-	-	4
	ชลบุรี	-	-	-	4	4	-	-	4
	ปราจีนบุรี	-	-	-	1	1	-	-	1
3	สุรินทร์	-	-	-	1	1	-	-	1
5	ลำพูน	-	-	-	1	1	-	-	1
6	นครสวรรค์	-	-	-	1	1	-	-	1
7	ราชบุรี	-	-	-	14	14	-	-	14
	นครปฐม	-	-	-	13	13	3	-	10
9	พัทลุง	-	-	-	1	1	-	-	1
รวม	-	-	1	-	44	45	7	-	38

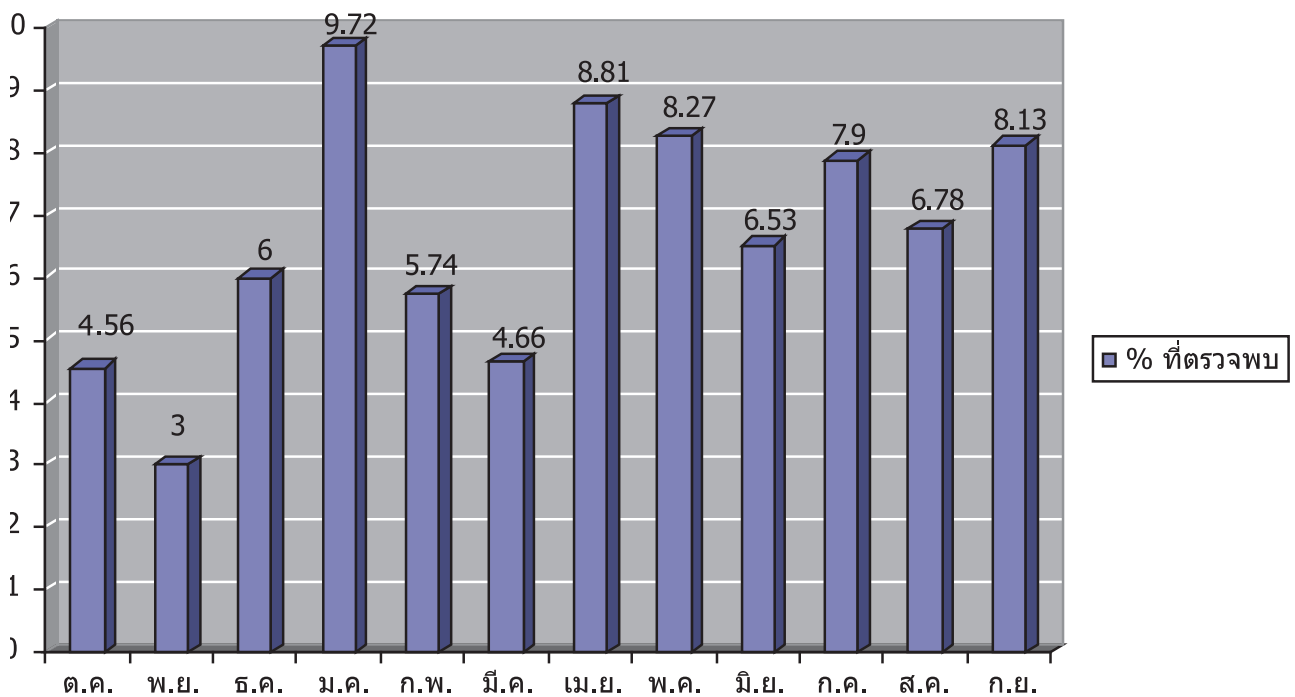
แสดงการดำเนินคดี (แยกราย สสอ.)

ผลการตรวจสอบสารกลุ่มเมตาอะโกนิสต์ในปีสภาวะสุกรปีงบประมาณ 2551

แสดงการตรวจพบปีสภาวะให้ผลบวก (%)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรเลิกใช้สารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ลดการสูญเสียในระบบการผลิตสุกร
2. มีการพัฒนาทางวิชาการด้านการจัดการฟาร์ม และโภชนาการ
3. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางด้านการปรับปรุงสายพันธุ์สุกร
4. ผู้บริโภคปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อและผลิตภัณฑ์สุกรที่ปลอดสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์
5. สร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศผู้นำเข้าเนื้อและผลิตภัณฑ์สุกรจากประเทศไทย เป็นการสร้างงานและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ

4. การรับรอง GMP และ HACCP อุตสาหกรรมอาหารสัตว์

การจัดทำหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหารสัตว์ (Good Manufacturing Practice : GMP) และการรับรองระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point : HACCP) สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

- ทำให้ข้าราชการกรมปศุสัตว์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ประกอบการผลิตอาหารสัตว์ได้ทราบวิธีการนาระบบ GMP และ HACCP มาควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

- ทำให้การผลิตอาหารสัตว์ของไทย มีระบบมาตรฐานสากลในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ทำให้สามารถผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพปลอดภัย ปราศจากสารพิษ สารตกค้างและสิ่งปนเปื้อนต่างๆ

- ทำให้ประเทศไทยส่งออกอาหารสัตว์ได้มากขึ้น โดยเฉพาะอาหารสัตว์เลี้ยง เช่น อาหารสำหรับสุนัขและแมว

- ทำให้สัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารโปรตีนได้อาหารสัตว์ที่ปลอดภัย ส่งผลให้ได้เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ที่ปลอดภัย

การดำเนินการการรับรอง GMP และ HACCP อุตสาหกรรมอาหารสัตว์

1. การตรวจรับรองมาตรฐานโรงงานอาหารสัตว์ มีการตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจรับรองและตรวจติดตามระบบความปลอดภัยของอาหารสัตว์ตามมาตรฐานสากลระบบ GMP และ HACCP ซึ่งโรงงานอาหารสัตว์ที่ได้รับการรับรองระบบ GMP มีจำนวน 108 โรงงาน และ HACCP จำนวน 51 โรงงาน

2. การจัดฝึกอบรมหลักสูตร GMP และ HACCP ขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบ GMP และ HACCP และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการตรวจรับรองระบบ GMP/HACCP โรงงานอาหารสัตว์ประจำปีงบประมาณ 2551

กิจกรรม	ระบบ		รวม (โรง)
	GMP (โรง)	HACCP (โรง)	
ตรวจประเมินรายใหม่	31	8	39
ตรวจติดตาม	51	24	75
ตรวจต่ออายุ	21	19	40

การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้านความปลอดภัยของอาหารเพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคภายในประเทศได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัยปราศจากสารตกค้างและการปนเปื้อนจากเชื้อโรคต่างๆ โดยให้มีการกำกับดูแลและควบคุมการผลิตของผลิตภัณฑ์อาหารทุกขั้นตอน ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์จนถึงผู้บริโภคในการดำเนินงานด้านมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ได้แก่

1. มาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบ
2. มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร
3. มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ
4. มาตรฐานฟาร์มไก่ไข่
5. มาตรฐานฟาร์มไก่พันธุ์
6. มาตรฐานสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
7. มาตรฐานฟาร์มเบ็ดพันธุ์และเบ็ดเนื้อ
8. มาตรฐานฟาร์มผึ้ง
9. มาตรฐานฟาร์มโคเนื้อ
10. มาตรฐานฟาร์มเบ็ดไข่
11. มาตรฐานศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ
12. มาตรฐานฟาร์มนกกกระทา
13. มาตรฐานฟาร์มแพะเนื้อ
14. มาตรฐานฟาร์มแกะเนื้อ

ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้ได้มาตรฐาน จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม และสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในมาตรฐานฟาร์มและสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการฝึกอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและปรับปรุงฟาร์ม เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และประโยชน์ที่ได้รับจากการที่ฟาร์มได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม

คณะผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ 332/2548 เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำหรับฟาร์มผึ้ง ตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ 881/2547 เรื่อง แต่งตั้งคณะผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มผึ้ง คณะผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมการเกษตร

คณะผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม มีหน้าที่ออกตรวจประเมินฟาร์มของเกษตรกรเพื่อให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม และกำกับดูแลฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานให้สามารถดำรงสภาพของมาตรฐานฟาร์มได้ตลอดเวลาโดยการตรวจสอบติดตามฟาร์มตามระยะเวลาที่กำหนดของระเบียบมาตรฐานฟาร์ม ขณะที่เจ้าหน้าที่ของสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยและ

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ทำหน้าที่ตรวจติดตาม กำกับ ดูแล ฟาร์ม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานให้เป็นไปตามระเบียบมาตรฐานฟาร์ม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่ม ศักยภาพการพัฒนาปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ฟาร์มของเกษตรกรเป็น ฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ เร่งรัดการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยง สัตว์ให้กับเกษตรกร และเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภคอาหารจากผลิตภัณฑ์สินค้าปศุสัตว์ที่มี ความปลอดภัยตลอดจนเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของสินค้าปศุสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะและสุขอนามัย

นอกจากนี้ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ยังได้จัดโครงการฝึกอบรม ผู้ประกอบการให้มีจิตสำนึกและมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านอาหารปลอดภัย เพื่อเป็นการสร้าง แรงจูงใจและผลักดันให้ผู้ประกอบการคำนึงถึงการผลิตสินค้า มีความสนใจและใส่ใจในการผลิต สินค้าปศุสัตว์ที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

ผลการปฏิบัติงานส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีงบประมาณ 2551

1. การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม สุกร ไก่เนื้อ ไก่พันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ไก่ไข่ เบ็ดเนื้อ เบ็ดพันธุ์ โคเนื้อ ผึ้ง เบ็ดไข่ นกกระทา แพะเนื้อ แกะเนื้อ และศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ ในปีงบประมาณ 2551 และจำนวนฟาร์มที่ผ่านมาตรฐานฟาร์มทั้งหมด จำแนกตามชนิดสัตว์ ดังนี้

ชนิดสัตว์	จำนวนฟาร์ม (ฟาร์ม)	
	ในปีงบประมาณ 2551	ทั้งหมด
โคนม	764	6,443
สุกร	356	3,444
ไก่เนื้อ	680	7,548
ไก่พันธุ์	20	167
สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก	2	74
ไก่ไข่	244	2,473
เบ็ดเนื้อ	48	1,559
เบ็ดพันธุ์	1	26
โคเนื้อ	176	497
ผึ้ง	53	347
เบ็ดไข่	19	126
นกกระทา	2	2
แพะเนื้อ	40	85
แกะเนื้อ	1	1
ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ	4	5
รวม	2,410	22,797

ที่มา : ส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

2. การอบรมสัมมนาบุคลากรกรมปศุสัตว์ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในปีงบประมาณ 2551 มีรายละเอียดดังนี้

หลักสูตร	จำนวน (คน)
1. ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์	199
2. ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานศูนย์รวบรวมนํานมดิบ	77
รวม	276

ที่มา : ส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

3. การอบรมสัมมนาบุคคลภายนอก โครงการฝึกอบรมหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ในปิ้งบประมาณ 2551 มีรายละเอียดดังนี้

หลักสูตร	จำนวน (คน)
1. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร	92
2. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก	102
3. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม	141
4. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคเนื้อ	30
5. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มแพะเนื้อ - แกะเนื้อ	28
6. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มผึ้ง	27
7. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มนกกระทา	23
8. สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็ดไข่	22
รวม	465

ที่มา: ส่วนมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

4. การอบรมสัมมนาบุคคลภายนอก โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการฟาร์ม เลี้ยงสัตว์ ในปีงบประมาณ 2551 จำแนกตามพื้นที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ดังนี้

สสอ.	เป้าหมาย (ราย)	จำนวนผู้ประกอบการที่ผ่าน การฝึกอบรม	%
1	750	636	84.80
2	900	1,248	138.70
3	1,000	997	99.70
4	650	708	108.90
5	600	1,190	198.30
6	525	1,012	192.80
7	650	556	85.50
8	275	436	158.50
9	250	424	169.60
รวม	5,600	7,207	128.70

ที่มา : สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 1-9

การรับรองระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย (Compartmentalisation for Poultry Industry in Thailand)

คอมพาร์ตเมนต์ หมายถึง ฟาร์มหรือกลุ่มฟาร์มที่มีสัตว์ชนิดเดียวกันซึ่งทราบสถานภาพของโรคที่กำหนด ภายใต้การจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตทางด้านภูมิศาสตร์ ซึ่งต้องมีการเฝ้าระวังและควบคุมโรค รวมถึงมีมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดทำระบบนี้ เพื่อพัฒนาฟาร์มมาตรฐานไก่เนื้อและเป็ดเนื้อ ให้มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนควบคุมและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มไก่เนื้อและเป็ดเนื้อที่เลี้ยงในเชิงธุรกิจ

องค์ประกอบระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

กรมปศุสัตว์ได้ออกประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 โดยมีองค์ประกอบระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย ประกอบด้วย 4 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 มาตรฐานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มไก่เนื้อและฟาร์มเป็ดเนื้อ
- หมวดที่ 2 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ตเมนต์
- หมวดที่ 3 การควบคุมโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ตเมนต์
- หมวดที่ 4 การตรวจย้อนกลับ

ประโยชน์ของการจัดทำระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

1. ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อปลอดจากโรคไข้หวัดนก และยกระดับมาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อและเป็ดเนื้อให้มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. มีระบบการเฝ้าระวังโรค การควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก และรักษาสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนกในฟาร์มไก่เนื้อและเป็ดเนื้อที่เลี้ยงในเชิงธุรกิจ
3. เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า และเพิ่มศักยภาพการส่งออกเนื้อไก่แช่แข็งของประเทศ ทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าที่มีต่อผู้บริโภค ตลอดจนเป็นที่ต้องการของต่างประเทศ

ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ เป็นมาตรการที่นานาประเทศต่างให้การยอมรับในการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จึงถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก อย่างไรก็ตาม ผู้เลี้ยงสัตว์ปีกจะปลอดภัยจากโรคได้ หากถือปฏิบัติตามระบบความ

ปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด หรือปรับปรุงพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ปีกเข้าสู่ระบบมาตรฐานฟาร์ม และระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

ทั้งนี้ ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าระวัง แจ้งเหตุสัตว์ป่วย หรือตาย แจ้งการขอเคลื่อนย้ายสัตว์ ตลอดจนไม่นำสัตว์ตายมาจำหน่ายหรือบริโภค จะเป็นปัจจัย สำคัญของความสำเร็จในการป้องกันการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย

ความก้าวหน้าในการดำเนินการในปัจจุบัน ดังนี้ คือ

บริษัทที่จัดทำคู่มือระบบคอมพาร์ทเมนต์ และส่งมาให้พิจารณาแล้ว 23 บริษัท เป็นคู่มือ ฉบับสมบูรณ์ และผ่านการตรวจประเมินเรียบร้อยแล้ว 22 บริษัท จำนวน 91 คอมพาร์ทเมนต์ โดยมีฟาร์มไก่เนื้อและเปิดเนื้อ จำนวนทั้งสิ้น 853 ฟาร์ม นับรวมจำนวนประชากรไก่เนื้อและเปิดเนื้อทั้งหมด 98,470,897 ตัวต่อรุ่นการผลิต

บริษัทที่ผ่านตรวจรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ จากสำนัก สุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย 10 บริษัท จำนวน 21 คอมพาร์ทเมนต์ โดยมีฟาร์มไก่เนื้อและเปิดเนื้อจำนวนทั้งสิ้น 182 ฟาร์ม นับรวมจำนวนประชากรไก่เนื้อและเปิดเนื้อทั้งหมด 28,581,774 ตัวต่อรุ่นการผลิต ซึ่งฟาร์มที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพแล้ว กรมปศุสัตว์จะดำเนินการเก็บตัวอย่างเพื่อยืนยันสถานะปลอดโรค ไข้หวัดนกต่อไป

ปัจจุบัน มีคอมพาร์ทเมนต์ที่ได้รับการรับรองสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนก ในพื้นที่สำนัก สุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 1-9 รวม 9 บริษัท จำนวน 23 คอมพาร์ทเมนต์ รวมจำนวนฟาร์ม ทั้งสิ้น 115 ฟาร์ม นับรวมจำนวนประชากรไก่เนื้อและเปิดเนื้อทั้งหมด 43,008,703 ตัวต่อรุ่นการผลิต

สรุปจำนวนฟาร์มที่ผ่านการตรวจประเมินมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ
ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2551

สสอ.ที่	ชื่อบริษัท	คอมพาร์ทเมนต์ที่	รายละเอียดฟาร์มที่ผ่านการตรวจรับรอง		
			จำนวนฟาร์ม	จำนวนโรงเรือน (หลัง)	จำนวนสัตว์ปีก (ตัว/รุ่น)
1	บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส์ จำกัด (มหาชน)	3	4	23	556,660
		4	1	14	287,475
	บริษัท บี.ฟู๊ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	2	13	160	3,002,956
		3	3	19	452,664
		4	11	31	410,904
	บริษัท คาร์กิลล์มีทส์ (ไทยแลนด์) จำกัด	1	18	198	4,443,088
	บริษัท สยามเซ็นทราโกรฟาร์ม จำกัด	1	3	42	2,944,000
บริษัท แกรมเปียนฟู๊ดส์ สยาม จำกัด	4	1	5	88,000	
5 บริษัท 8 คอมพาร์ทเมนต์			54	492	12,185,747
2	บริษัท พนัสโพลทรี จำกัด	1	8	213	4,503,500
		5	10	62	1,176,030
	บริษัท บี.ฟู๊ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	6	46	76	1,090,872
2 บริษัท 3 คอมพาร์ทเมนต์			64	351	6,770,402
3	บริษัท บี.ฟู๊ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	7	1	16	322,560
	บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส์ จำกัด (มหาชน)	2	1	8	161,300
2 บริษัท 2 คอมพาร์ทเมนต์			2	24	483,860
6	บริษัท บี.ฟู๊ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	12	21	43	669,936
1 บริษัท 1 คอมพาร์ทเมนต์			21	43	669,936
7	บริษัท ซีพีเอฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด	4	2	31	478,080
	บริษัท กรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรม การเกษตร จำกัด (มหาชน)	2	1	21	140,000
		1	6	70	2,992,000
	บริษัท นครชัยศรีฟาร์ม จำกัด	1	1	30	432,864
	บริษัท อาหารเบทเทอร์ จำกัด	2	12	157	2,847,072
		3	6	51	944,632
		4	13	44	637,181
4 บริษัท 7 คอมพาร์ทเมนต์			41	404	8,471,829
รวม	10 บริษัท 21 คอมพาร์ทเมนต์		182	1,314	28,581,774

สรุปจำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองสถานภาพปลอดโรคไช้หวัดนก

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2551

สสอ.ที่	ชื่อบริษัท	คอมพาร์ทเมนต์ที่	รายละเอียดฟาร์มที่ผ่านการตรวจรับรอง				
			จำนวนฟาร์ม	จำนวนโรงเรือน (หลัง)	จำนวนสัตว์ปีก (ตัว/รุ่น)		
1	บริษัท สหฟาร์ม จำกัด	1	11	173	3,220,400		
		2	7	126	2,357,120		
	บริษัท โกลเด้นไลน์ บิสซิเนส จำกัด	1	9	162	3,674,160		
	บริษัท ฟู้ดฟอร์เดอะเวิลด์ จำกัด	1	4	4	1,088,640		
	บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส์ จำกัด (มหาชน)	1	13	539	11,685,312		
	บริษัท บี.ฟู้ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	1	3	88	1,413,360		
5 บริษัท 6 คอมพาร์ทเมนต์			47	1,092	23,438,992		
2	บริษัท ซีพีเอฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด	1	6	131	3,343,680		
		2	5	74	1,445,760		
		3	6	137	2,575,728		
	บริษัท กรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด (มหาชน)	1	4	40	311,600		
	บริษัท เอ็ม เค เอส ฟาร์ม จำกัด	1	1	12	756,000		
3 บริษัท 5 คอมพาร์ทเมนต์			22	394	8,432,768		
3	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	1	9	188	3,515,600		
		2	6	98	1,832,600		
		3	4	36	730,470		
		5	4	42	1,051,531		
		6	1	3	69,810		
		8	1	20	461,760		
		9	4	20	318,240		
		10	2	50	1,129,440		
		11	4	21	478,556		
		1 บริษัท 9 คอมพาร์ทเมนต์			35	478	9,588,007
		6	บริษัท บี.ฟู้ดส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	10	6	39	860,592
11	4			20	372,120		
1 บริษัท 2 คอมพาร์ทเมนต์			10	59	1,232,712		
7	บริษัท ซีพีเอฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด	5	1	16	316,224		
1 บริษัท 1 คอมพาร์ทเมนต์			1	16	316,224		
รวม	9 บริษัท 23 คอมพาร์ทเมนต์		115	2,039	43,008,703		

การควบคุมและกำกับดูแลวัตถุดิบด้านการปศุสัตว์

วัตถุดิบทรายที่ใช้ในด้านการปศุสัตว์มีมากมายหลายชนิด ที่ผู้ประกอบการสามารถเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งาน แต่การใช้วัตถุดิบทรายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความปลอดภัยนั้น จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ วัตถุดิบทรายนั้นต้องมีประสิทธิภาพสามารถออกฤทธิ์ในการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ กำจัดแมลงและสัตว์รบกวน กำจัดปรสิตภายนอก ได้จริงตามที่กล่าวอ้างหรือระบุในฉลาก นอกจากนี้วัตถุดิบทรายต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ ไม่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม และไม่ตกค้างหรือปนเปื้อนบนพื้นผิวภาชนะ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์

กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่รับผิดชอบวัตถุดิบด้านการปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติ วัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535 จากมติคณะกรรมการวัตถุดิบทรายในการประชุมครั้งที่ 19-5/2546 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2546 โดยมีส่วนยาสัตว์และวัตถุดิบทราย สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมและกำกับดูแลวัตถุดิบด้านการปศุสัตว์ พระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535 ได้นิยามศัพท์ คำว่า วัตถุดิบทราย ดังต่อไปนี้

1. วัตถุระเบิดได้
2. วัตถุไวไฟ
3. วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์
4. วัตถุมีพิษ
5. วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
6. วัตถุกำมันตรังสี
7. วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
8. วัตถุกัดกร่อน
9. วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
10. วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นครีมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม

ได้มีการจัดแบ่งชนิดของวัตถุดิบทราย เพื่อความสะดวกในการควบคุมและกำกับ ดูแล วัตถุดิบทราย ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเพื่อให้ผู้ประกอบการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง วัตถุดิบทราย สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535 เป็นดังนี้

1. วัตถุดิบทรายชนิดที่ 1 ได้แก่ วัตถุดิบทรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

2. วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดด้วย

3. วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับใบอนุญาต

4. วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง(ปัจจุบันกรมปศุสัตว์ยังมิได้ประกาศรายชื่อวัตถุอันตรายชนิดที่ 4) โดยมีรายละเอียดการควบคุมและกำกับดูแลวัตถุอันตรายแต่ละชนิดตามตาราง

	วัตถุอันตรายชนิดที่ 1	วัตถุอันตรายชนิดที่ 2	วัตถุอันตรายชนิดที่ 3
ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย	-	√	√
ใบอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุอันตราย	-	-	√
แจ้งการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย	-	√	-
แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัตถุอันตราย	√	-	-

ขอบเขตการควบคุมและกำกับดูแลวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์

การควบคุมและกำกับดูแลวัตถุอันตรายที่ใช้ในด้านการปศุสัตว์ ดำเนินการเฉพาะวัตถุอันตรายที่ใช้ในสถานประกอบการ ดังนี้

1. โรงฆ่าสัตว์
2. โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์
3. โรงงานผลิตอาหารสัตว์
4. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์

โดยแบ่งประเภทของวัตถุอันตรายตามวัตถุประสงค์การใช้งาน เป็น 5 ประเภท

1. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด
2. ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ
3. ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ
4. สารเคมีกำจัดแมลงและสัตว์รบกวน
5. สารเคมีกำจัดปรสิตภายนอกตัวสัตว์

ทั้งนี้ผลที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแลด้านการปศุสัตว์ ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้แก่

1. ผู้ประกอบการด้านการปศุสัตว์ ได้ใช้วัตถุดิบทรายที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ วัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535

2. วัตถุดิบทรายที่ใช้ในด้านการปศุสัตว์ มีประสิทธิภาพและปลอดภัย สามารถออกฤทธิ์ได้อย่างแท้จริงตามที่กล่าวอ้าง หรือระบุในฉลาก อีกทั้งไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ ไม่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนไปสู่สินค้าเนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์

3. ป้องกันการจำหน่ายวัตถุดิบทรายปลอม หรือวัตถุดิบทรายผิดมาตรฐาน

4. ผู้ประกอบการด้านการผลิต นำเข้า-ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุดิบทรายด้านการปศุสัตว์สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535

5. เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์มีความปลอดภัยและไม่มีการปนเปื้อนจากสารเคมีหรือวัตถุดิบทราย

6. สินค้าเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ส่งออกจากประเทศไทยได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้าและตลาดโลก

7. มีศูนย์กลางข้อมูล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ. 2535 การเลือกใช้วัตถุดิบทราย วิธีใช้วัตถุดิบทราย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย แก่เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และบุคคลทั่วไป

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2551

1. ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบทราย ด้านการปศุสัตว์ จำนวน 31 ครั้ง ซึ่งรับขึ้นทะเบียนและออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบทราย ดังนี้

ประเภทของวัตถุดิบทราย	ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบทราย (ฉบับ)
ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด	65
ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ	73
ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อและทำความสะอาด	47
สารกำจัดแมลงและสัตว์รบกวน	35
สารกำจัดปรสิตภายนอกตัวสัตว์	5
รวม	225

รูปที่ 1. การประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุดิบทราย ด้านการปศุสัตว์

2. ตรวจสอบโรงงานผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครองวัตถุดิบทราย จำนวน 12 ครั้ง
3. ออกใบอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก ครอบครองวัตถุดิบทราย ดังนี้

ประเภทของวัตถุดิบทราย	ประเภทใบอนุญาต (ฉบับ)				
	ใบอนุญาตผลิต	ใบอนุญาตนำเข้า	ใบอนุญาตนำเข้าตัวอย่าง	ใบอนุญาตส่งออก	
ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด	20	4	}	-	
ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ	38	7		-	
ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อและทำความสะอาด	40	1		19	1
สารกำจัดแมลงและสัตว์รบกวน	6	2			1
สารกำจัดปรสิตภายนอกตัวสัตว์	-	1			-
รวม	104	15	19	2	

4. รับแจ้งดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุดิบทราย ดังนี้

- ใบแจ้งดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุดิบทรายชนิดที่ 2 9 ใบ
- ใบแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัตถุดิบทรายชนิดที่ 1 105 ใบ

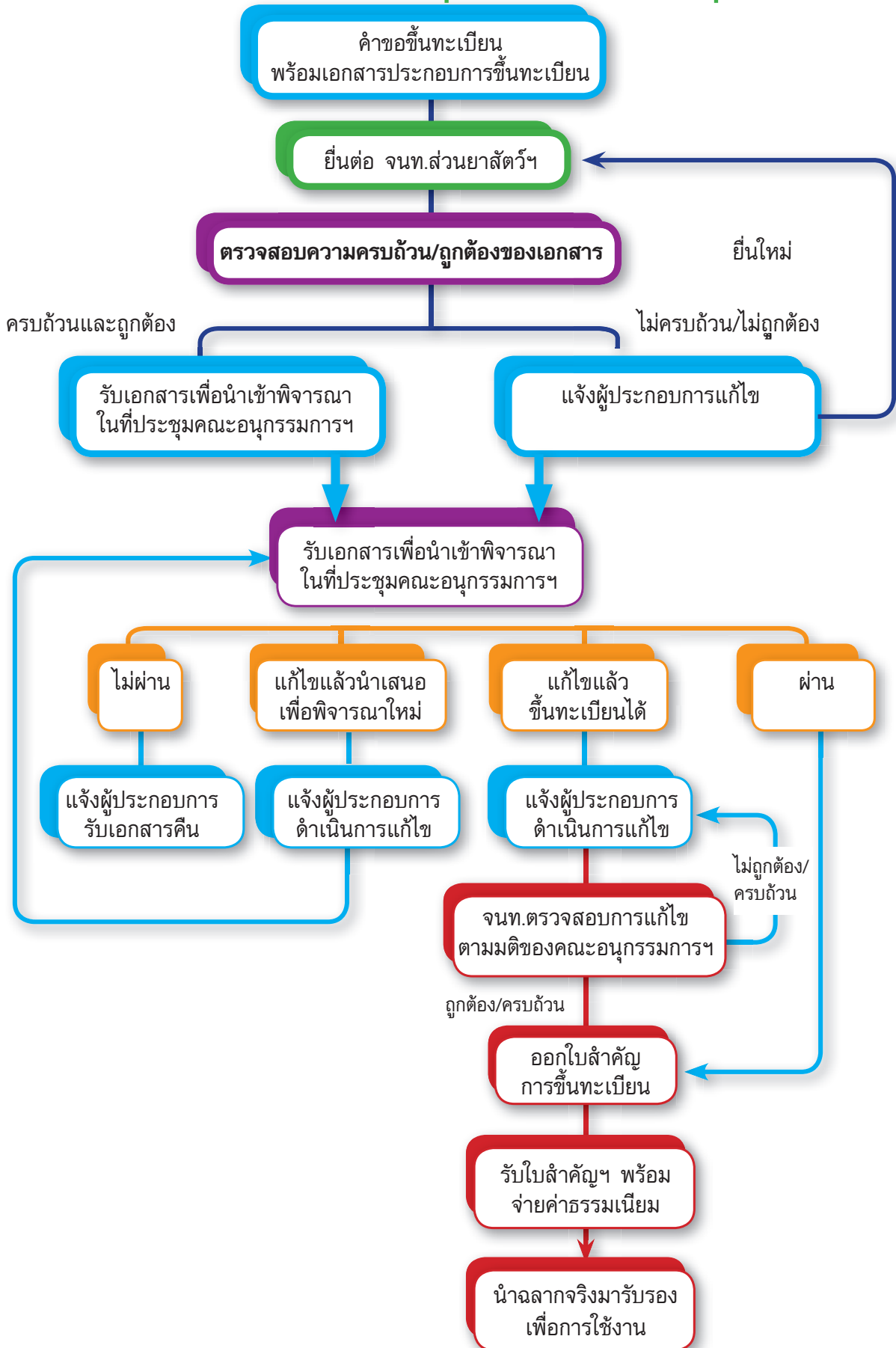
5. ประชุมคณะกรรมการพิจารณาชนิดสารเคมีที่อนุญาตให้ใช้ในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์เพื่อการส่งออก จำนวน 4 ครั้ง และให้การอนุญาตสารเคมีเพื่อใช้ในโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์ 113 คำขอ

6. ประชุมคณะอนุกรรมการมาตรฐานวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ จำนวน 5 ครั้ง
 - 6.1 พิจารณาและกลั่นกรองความเป็นอันตรายของวัตถุอันตราย จำนวน 3 รายการ
 - 6.2 ร่างประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง การขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญ และการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย ที่กรมปศุสัตว์รับผิดชอบ
 - 6.3 ร่างประกาศกรมปศุสัตว์เรื่อง การกำหนดรายการข้อมูลเอกสารและหลักฐานเพื่อการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย พ.ศ.2551
7. ประชุมอบรมเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และผู้ประกอบการ
 - 7.1 การใช้สารเคมีกำจัดแมลง สัตว์รบกวนและสารเคมีฆ่าเชื้อและทำความสะอาดด้านการปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์ แก่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ 80 คน เมื่อ 18 มีนาคม 2551 ณ โรงแรมปรีนซ์ พาเลซ ถนนหลานหลวง กรุงเทพมหานคร
 - 7.2 โครงการชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ในส่วนที่กรมปศุสัตว์รับผิดชอบ แก่ผู้ประกอบการ 59 คน เมื่อ 25-26 มีนาคม 2551 ณ โรงแรมปรีนซ์ พาเลซ ถนนหลานหลวง กรุงเทพมหานคร

รูปที่ 2. การอบรมเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และผู้ประกอบการวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์

การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการดำเนินการของโรงฆ่าสัตว์และการฆ่าสัตว์ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กรมปศุสัตว์โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการปรับปรุงพัฒนาโรงฆ่าสัตว์เพื่อให้โรงฆ่าสัตว์ทุกแห่งมีใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ (ขจส.2) ภายในปี พ.ศ. 2553 โดยกำหนดเกณฑ์การรับรองตั้งแต่ระดับหนึ่งดาวจนถึงระดับห้าดาว เพื่อให้โรงฆ่าสัตว์ที่ยังไม่ถูกสุขลักษณะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ให้มีการผลิตที่ถูกสุขลักษณะ และได้รับใบอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายในระดับสามดาว และให้โรงฆ่าสัตว์ที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาไปสู่โรงฆ่าสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะ ตามเกณฑ์เนื้อสัตว์อนามัย คือระดับห้าดาว

ผลการดำเนินงานกิจกรรมในการปรับปรุงและพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ในปี พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. การดำเนินงานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1 โรงฆ่าสัตว์ทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 3,283 แห่ง แบ่งเป็นโรงฆ่าสัตว์ขนาดเล็ก 2,862 แห่ง (ร้อยละ 87) ขนาดกลาง 322 แห่ง (ร้อยละ 10) และขนาดใหญ่ 99 แห่ง (ร้อยละ 3) เป็นโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาต (ขจส. 2) 989 แห่ง (ร้อยละ 30) เป็นโรงฆ่าสัตว์ที่ไม่มีใบอนุญาต (ขจส. 2) 2,294 แห่ง (ร้อยละ 70)

1.2 ดำเนินการตรวจประเมินโรงฆ่าสัตว์จำนวน 3,256 แห่ง ตามเกณฑ์การรับรองระดับหนึ่งดาวถึงระดับห้าดาว ผลการตรวจมีโรงฆ่าสัตว์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับหนึ่งดาว 2,096 แห่ง (ร้อยละ 64.37) โรงฆ่าสัตว์ที่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับหนึ่งดาว 983 แห่ง (ร้อยละ 30.19) โรงฆ่าสัตว์ที่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับสองดาว 129 แห่ง (ร้อยละ 3.96) โรงฆ่าสัตว์ที่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับสามดาว 40 แห่ง (ร้อยละ 1.23) โรงฆ่าสัตว์ที่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับสี่ดาว 1 แห่ง (ร้อยละ 0.03) และโรงฆ่าสัตว์ที่ผ่านเกณฑ์รับรองระดับห้าดาว 7 แห่ง (ร้อยละ 0.21)

โรงฆ่าสัตว์ ระดับ 1 ดาว หมายถึง โรงฆ่าสัตว์ที่มีกระบวนการผลิตที่สะอาดถูกสุขอนามัยมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนไปสู่เนื้อสัตว์

โรงฆ่าสัตว์ ระดับ 2 ดาว หมายถึง โรงฆ่าสัตว์ที่มีกระบวนการผลิตที่สะอาด ถูกสุขอนามัย ป้องกันการปนเปื้อนไปสู่เนื้อสัตว์ และมีมาตรการเพิ่มเติมด้านสวัสดิภาพสัตว์ และระบบการขนส่งที่สะอาด

โรงฆ่าสัตว์ ระดับ 3 ดาว หมายถึง โรงฆ่าสัตว์ที่มีการพัฒนาจัดทำระบบวิธีการปฏิบัติงาน และการสุขาภิบาลที่ดีในโรงงาน มีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ รวมถึงมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

โรงฆ่าสัตว์ ระดับ 4 ดาว หมายถึง โรงฆ่าสัตว์ที่มีการพัฒนาไปสู่โรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน คุณภาพเนื้อสัตว์ที่สูงขึ้น โดยมีการตรวจสอบด้านสารตกค้างและสิ่งปนเปื้อนเพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่ดีมีคุณภาพ สด สะอาด และปลอดภัยต่อการบริโภค

โรงฆ่าสัตว์ ระดับ 5 ดาว หมายถึง โรงฆ่าสัตว์ที่มีการพัฒนาการจัดการระดับมาตรฐานสากล ได้แก่ การจัดการระบบ GMP และ HACCP รวมถึงการพัฒนากระบวนการขนส่งที่มีการควบคุมอุณหภูมิเนื้อสัตว์ ตั้งแต่กระบวนการผลิตถึงสถานที่จำหน่าย โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ตามโครงการเนื้อสัตว์อนามัย

2. การอบรมความรู้และแนวทางการปฏิบัติการแก่ผู้เกี่ยวข้อง

2.1 อบรมเชิงปฏิบัติการ (On the Job Training) หลักสูตร “การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ” ให้กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ จำนวน 383 คน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทักษะและประสบการณ์ในการตรวจสอบรับรองโรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนกระบวนการผลิตที่ถูกสุขอนามัยและการให้คำแนะนำถ่ายทอดเกี่ยวกับปรับปรุงพัฒนาโรงฆ่าสัตว์และผู้ประกอบการ

2.2 อบรมหลักสูตรการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในโรงฆ่าสัตว์ (Hazard Analysis Critical and Control Point, HACCP) ให้กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ จำนวน 191 คน เพื่อให้มีความรู้ในการวิเคราะห์อันตรายต่างๆ ที่มีผลต่อกระบวนการฆ่าสัตว์และการผลิตเนื้อสัตว์และวิธีดำเนินการ ควบคุมป้องกันอันตรายต่างๆ เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยต่อการบริโภค

2.3 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ให้กับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ จำนวน 100 คน เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค แนวทาง และมาตรการในการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

2.4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “หลักการปฏิบัติที่ดีในโรงฆ่าสัตว์” Good Manufacturing Practice, GMP แก่ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ จำนวน 116 คน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดี และสามารถผลิตเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขอนามัย และปลอดภัยต่อการบริโภค

2.5 อบรมผู้ประกอบการร้านจำหน่ายเนื้อสัตว์ จำนวน 238 คน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการเลือกซื้อและจำหน่ายเนื้อสัตว์ที่มาจากโรงฆ่าสัตว์ที่ถูกสุขอนามัยและถูกต้องตามกฎหมาย

3. การตรวจสอบ/ตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

ตารางที่ 1 การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศที่มีใบอนุญาตฯ ขจส. 2 ตรวจ 2 ครั้ง/โรง/ปี

สสอ.	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2	
	เป้าหมาย (โรง)	ผลงาน (ครั้ง)	%	ผลงาน (ครั้ง)	%
1	81	88	108.64	101	124.69
2	112	129	115.18	97	86.61
3	68	81	119.21	109	160.29
4	85	94	110.59	95	111.76
5	68	76	111.76	85	125
6	71	82	115.49	85	119.72
7	152	176	115.79	176	115.79
8	37	62	167.57	24	64.86
9	26	33	126.92	45	173.08
รวม	700	821	117.29	732	105.62

ที่มา : สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 1-9 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ตารางที่ 2 การตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

สสอ.	เป้าหมาย (โรง)	ผลงานการตรวจโรงฆ่าสัตว์ (โรง)	โรงฆ่าที่ได้รับใบอนุญาตฯ(ขจส.2) (โรง)
1	45	11	11
2	29	7	0
3	38	49	12
4	50	10	2
5	26	8	3
6	31	9	0
7	32	26	0
8	28	4	0
9	21	4	0
รวม	300	128	28

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ตารางที่ 3 การตรวจสอบเชื้อ Coliform และ E.coli ในซากและเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ โดยใช้ Test kit

สสอ.	เป้าหมาย (ตัวอย่าง)	Coliform				E.coli	
		ผลงาน	%	ผลวิเคราะห์		ผลวิเคราะห์	
				Positive	%	Positive	%
1	162	121	74.69	1	0.83	1	0.83
2	224	237	105.80	9	3.80	10	4.22
3	136	116	85.29	13	11.21	10	8.62
4	170	204	120.00	47	23.04	21	10.29
5	136	142	104.41	24	16.90	28	19.72
6	142	214	150.70	89	41.59	76	35.68
7	304	313	102.96	36	11.50	52	16.72
8	74	66	89.19	1	1.52	2	2.99
9	52	179	344.23	5	2.79	5	2.75
รวม	1400	1592	113.71	225	14.13	205	13.02

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการตรวจพบเชื้อ Coliform และ E.coli ในซากและเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์ โดยใช้ Test kit ระหว่างปี 2550 กับ ปี 2551

สสอ	E.coli		Coliform	
	% positive ปี 2550	% positive ปี 2551	% positive ปี 2550	% positive ปี 2551
1	18.31	0.83	21.13	0.83
2	10.80	4.22	6.02	3.80
3	11.99	8.62	13.08	11.21
4	24.21	10.29	19.21	23.04
5	26.65	19.72	29.07	16.90
6	55.03	35.68	56.01	41.59
7	2.57	16.72	1.62	11.50
8	19.87	2.99	21.15	1.52
9	9.09	2.75	9.92	2.79
รวม	18.54	13.02	17.44	14.13

การรับรองและตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ รับผิดชอบในการตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก โดยมีขอบข่ายในการรับรองโรงงานทั้งระบบ GMP และ HACCP มีการตรวจติดตามโรงงานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และตรวจต่ออายุการรับรองโรงงานทุกๆ 3 ปี นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ไปปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิตของโรงงานให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกรมปศุสัตว์และประเทศผู้นำเข้า สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) แก่ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และยังเป็นการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายหมื่นล้านบาท

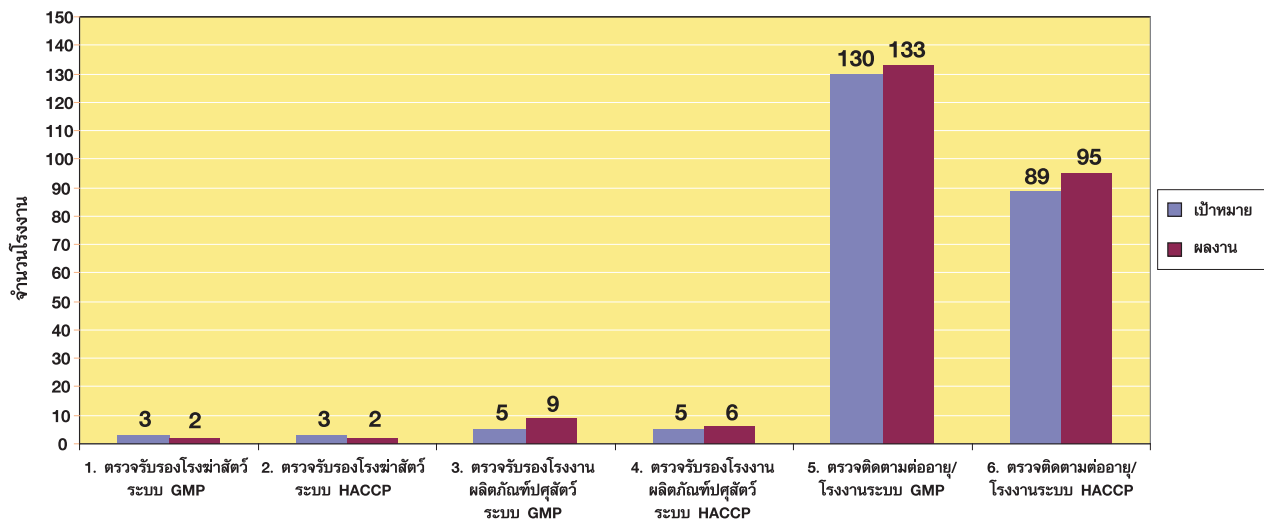

การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2551 ให้การรับรองโรงงานใหม่จำนวน 9 โรงงาน ประกอบด้วยโรงฆ่าชำแหละและตัดแต่งเนื้อไก่ 1 โรงงาน โรงฆ่าและชำแหละเบ็ด 1 โรงงาน โรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ 7 โรงงาน ดำเนินการตรวจติดตามและตรวจต่ออายุโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ดังตาราง

ตาราง ผลการปฏิบัติงานการตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์และโรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ปีงบประมาณ 2551

กิจกรรม	เป้าหมาย (โรงงาน)	ผลงาน (โรงงาน)
1. ตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์ระบบ GMP	3	2
2. ตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์ระบบ HACCP	3	2
3. ตรวจรับรองโรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ระบบ GMP	5	9
4. ตรวจรับรองโรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ระบบ HACCP	5	6
5. ตรวจติดตาม/ต่ออายุ/ โรงงานระบบ GMP	130	133
6. ตรวจติดตาม/ต่ออายุ/ โรงงานระบบ HACCP	89	95

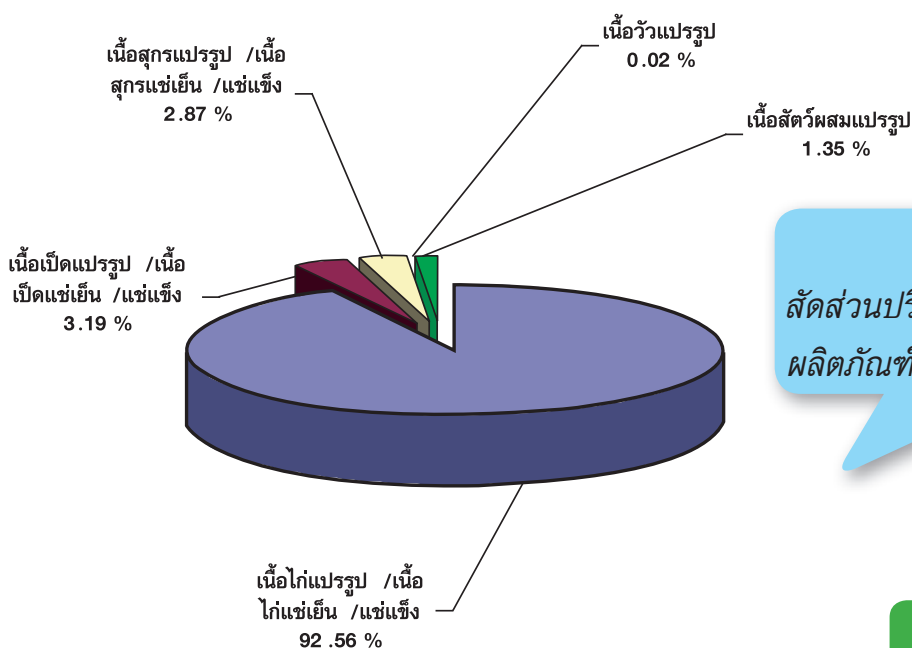
กราฟ แสดงผลการปฏิบัติงานการตรวจรับรองโรงฆ่าสัตว์และโรงงานผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ปีงบประมาณ 2551

ในปัจจุบันโรงฆ่าสัตว์ที่รับการรับรอง มีจำนวนทั้งหมด 34 โรงงาน แบ่งเป็นโรงฆ่าและชำแหละไก่ 23 จำนวน โรงฆ่าและชำแหละเป็ด 3 โรงงาน โรงฆ่าและชำแหละสุกร 6 โรงงาน และโรงฆ่าชำแหละโค 2 โรงงาน ในส่วนของโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ได้รับการรับรองเพื่อการส่งออกแล้ว 86 โรงงาน และโรงงานอื่นๆ อีก 16 โรงงาน รวมทั้งหมด 136 โรงงาน

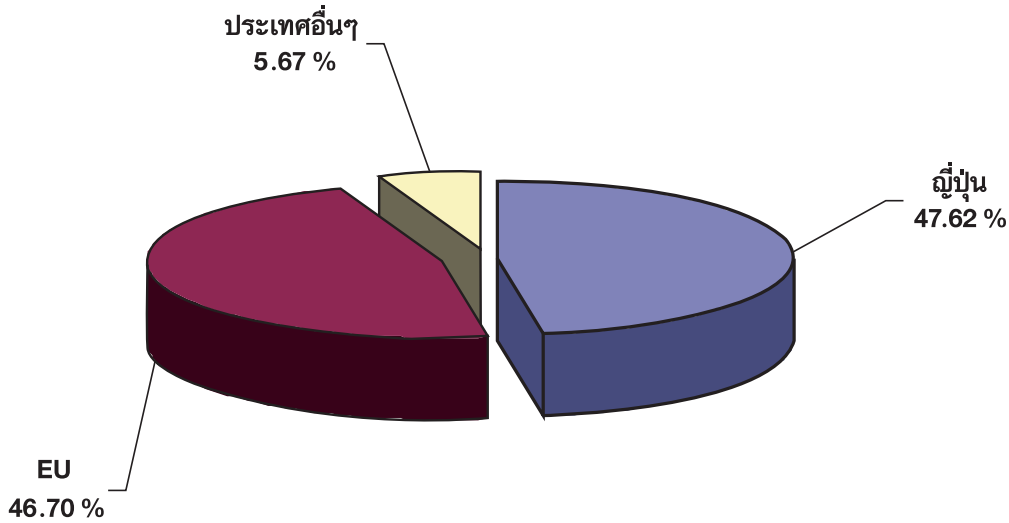
การรับรองผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก

การส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปี 2551 มีปริมาณรวมทั้งสิ้น 433,760 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณกว่า 6 หมื่นล้านบาท โดยมีสัดส่วนแยกตามชนิดสินค้าคือ สินค้าเนื้อไก่แปรรูป/เนื้อไก่แช่เย็น/แช่แข็งมากที่สุด คือ 92.56% เนื้อเป็ดแปรรูป/เนื้อเป็ดแช่เย็น/แช่แข็ง 3.19% เนื้อสุกรแปรรูป/เนื้อสุกรแช่เย็น/แช่แข็ง 2.87% เนื้อวัวแปรรูป 0.02% และเนื้อสัตว์ผสมแปรรูป 1.35% ดังภาพแผนภูมิที่ 1

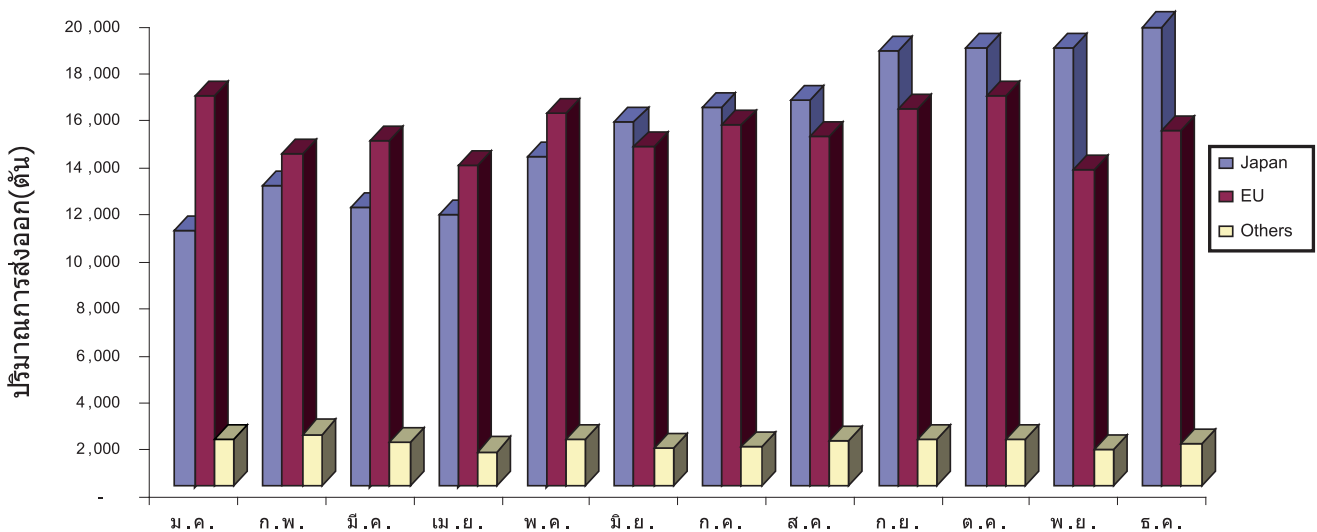
แผนภูมิที่ 1
สัดส่วนปริมาณการส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2551

การส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปรุงสุก ซึ่งเป็นสินค้าปศุสัตว์ที่มีการส่งออกมากที่สุด มีปริมาณการส่งออก 387,108 เมตริกตัน ประเทศผู้นำเข้าหลักที่สำคัญคือ ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป โดยมีสัดส่วนปริมาณการส่งออกไปยัง ญี่ปุ่น 47.62% สหภาพยุโรป 46.70% และประเทศอื่นๆ ได้แก่ สิงคโปร์ แคนาดา เกาหลีใต้ ฮองกง รวมแล้วเพียง 5.67% ตามแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 สัดส่วนการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปจำแนกตามประเทศ ปีงบประมาณ 2551

ข้อมูลการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปรุงสุกรายเดือน ในปี 2551 จำแนกตามประเทศ ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 สัดส่วนการส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปรุงสุกรายเดือน ในปี 2551 จำแนกตามประเทศ

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์

ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์ เป็นสิ่งที่กรมปศุสัตว์ตระหนักและมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพและรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปัญหาด้านกลิ่น แอมโมเนีย และสิ่งปฏิกูลอันเนื่องมาจากการปศุสัตว์ โดยได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม และการให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ประกอบการ และผู้เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงานพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ 2551 ประกอบด้วย

1. โครงการฟาร์มรักษ์สิ่งแวดล้อม

โครงการนี้เป็นการพัฒนาและกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดจิตสำนึกในการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มสุกรได้คัดเลือกฟาร์มในพื้นที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 1-9 มีการประเมินผลและแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ฟาร์มที่ผ่านการประเมินระดับ 5 ดาว (90-100 คะแนน) จำนวน 10 ฟาร์ม ระดับ 4 ดาว (80-89 คะแนน) และระดับ 3 ดาว (60-79 คะแนน) และฟาร์มที่ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 16 ฟาร์ม

2. โครงการการจัดการของเสียจากฟาร์มปศุสัตว์ในเอเชียตะวันออกเฉียง

กรมปศุสัตว์ดำเนินการร่วมกับกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (GEF) ซึ่งมีธนาคารโลกเป็นผู้ดูแลกองทุน มีระยะเวลาดำเนินการโครงการ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2554 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหามาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์อย่างยั่งยืน และนำน้ำเสียจากภาคปศุสัตว์ซึ่งยังมีธาตุอาหารที่สมบูรณ์ มาประยุกต์ใช้ในการเกษตร เพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งผลดำเนินการในปีงบประมาณ 2551 ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประมวลผลสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วม

โครงการ (Peer Group) การประชุมเชิงวิชาการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการฯ (Stakeholder Workshop) การประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมฟาร์มสุกร (COP Promulgation) การประชุมการจัดการสารอาหารที่เหลือในของเสียจากฟาร์มสุกร และการประชุมติดตามงานด้านสิ่งแวดล้อมกับเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

3. โครงการการเฝ้าระวังฟาร์มสุกรเพื่อแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำเจ้าพระยา

สืบเนื่องจากพระราชเสาวนีย์ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2550 เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้เข้าร่วมประชุมหรือพิจารณาแนวทางมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา จากการประชุมหรือดังกล่าว กรมควบคุมมลพิษแจ้งว่าฟาร์มสุกรก็เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษแหล่งหนึ่ง โดยร้อยละ 3 ของปริมาณความสกปรกในรูปของบีโอดี (BOD Loading) ซึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยามีการเลี้ยงสุกรทั้งหมด 360,544 ตัว จำนวนเกษตรกร 9,883 ราย ทำให้เกิดปริมาณน้ำเสีย 5,408 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน คิดเป็นปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD Loading) เท่ากับ 13,520 กิโลกรัมบีโอดีต่อวัน โดยกรมปศุสัตว์ได้มีการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ในปีงบประมาณ 2551 สรุปได้ดังนี้

การตรวจสอบฟาร์มสุกรที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายที่มีโอกาสเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา คือ อยู่ในระยะห่าง 1 กิโลเมตรจากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและแหล่งน้ำสาขา เป็นฟาร์มเป้าหมายที่ต้องดำเนินการ โดยทำการสำรวจ บันทึกพิกัด และเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อทำการตรวจวิเคราะห์ค่า pH, BOD, COD, TKN และSS พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 275 ฟาร์ม แบ่งเป็น ฟาร์มที่ไม่มีการปล่อยน้ำสู่ภายนอก จำนวน 259 ฟาร์ม กับฟาร์มที่ปล่อยน้ำออกสู่แหล่งน้ำ จำนวน 16 ฟาร์ม ได้ออกดำเนินการให้คำแนะนำฟาร์มที่ปล่อยน้ำออกสู่แหล่งน้ำ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสามารถแก้ไขปรับปรุงให้น้ำที่ปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 13 ฟาร์ม สำหรับปริมาณความสกปรกในรูปบีโอดีจากฟาร์มที่ปล่อยน้ำเสียทั้งหมด

16 ฟาร์ม คิดเป็น BOD loading เท่ากับ 22.59 กิโลกรัม บีโอดีต่อวัน หรือเหลือเพียงร้อยละ 0.17 ของปริมาณเดิม ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินคุณภาพน้ำทิ้ง ใช้เกณฑ์ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรการควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทการเลี้ยงสุกร

ตารางแสดงจำนวนฟาร์มสุกรในพื้นที่เป้าหมายที่ปล่อยน้ำเสียและไม่ปล่อยน้ำเสีย

สสอ.	จังหวัด	ฟาร์มสุกรในพื้นที่เป้าหมาย		ฟาร์มสุกรที่ปล่อยน้ำเสีย		ฟาร์มสุกรที่ไม่ปล่อยน้ำเสีย	
		จำนวนฟาร์ม	จำนวนสุกร	จำนวนฟาร์ม	จำนวนสุกร	จำนวนฟาร์ม	จำนวนสุกร
สสอ. 1	ชัยนาท	7	237	1	20	6	217
	สระบุรี	34	20,440	0	0	34	20,440
	ลพบุรี	82	80,630	0	0	82	80,630
	สิงห์บุรี	24	32,864	0	0	24	32,864
	ปทุมธานี	40	6,046	0	0	40	6,046
	นนทบุรี	3	3,600	1	500	2	3,100
	พระนครศรีอยุธยา	20	13,905	13	13,137	7	768
สสอ. 6	อุทัยธานี	6	199	0	0	6	199
	นครสวรรค์	59	5,491	1	10	58	5,481
รวม		275	163,412	16	13,667	259	149,745

สรุปผลการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำเสียฟาร์มสุกร ในปีงบประมาณ 2551

1. ฟาร์มที่ปล่อยน้ำเสีย จำนวน 16 ฟาร์ม
 - ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 13 ฟาร์ม
 - ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 3 ฟาร์ม
2. ฟาร์มที่ไม่ปล่อยน้ำเสีย จำนวน 259 ฟาร์ม
 - ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 58 ฟาร์ม
 - ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 170 ฟาร์ม
 - เลิกกิจการ จำนวน 31 ฟาร์ม

4. ตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์

ดำเนินการโดยส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และเจ้าหน้าที่จากสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย 1-9 ซึ่งปีงบประมาณ 2551 ได้ออกตรวจเยี่ยมฟาร์มสุกรและโรงฆ่าสัตว์ จำนวน 207 แห่ง เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปศุสัตว์

5. ฝึกอบรม หลักสูตร “เพิ่มพูนศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการปศุสัตว์สำหรับเจ้าหน้าที่”

จัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางสัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่ส่วนกลางของกรมปศุสัตว์ จำนวน 150 คน เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์

6. จัดประชุมสัมมนา ผู้ประกอบการ/เกษตรกรเรื่อง แนวทางการจัดการของเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียจากโรงฆ่าสัตว์

จัดการประชุมสัมมนาให้แก่ผู้ประกอบการ/เกษตรกรในพื้นที่สำนักงานสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 2, 5, 7 และ 9 จำนวน 160 คน (สสอ.ละ 40 คน) ให้ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงฆ่าสัตว์รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น ข้อมูลและปัญหาการจัดการของเสียและระบบบำบัดน้ำเสียของโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสรุปจัดทำแผนและแนวทางการจัดการของเสียและระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับโรงฆ่าสัตว์

7. การติดตามกรณีร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการแก้ไขปัญหาสังแวดล้อมจากกรณีร้องเรียนด้านมลภาวะเรื่องกลิ่นเหม็นจากฟาร์มปศุสัตว์ โดยได้ประสานงานไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของปัญหาร้องเรียน รวมทั้งประสานงานไปยังหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการ และผู้ร้องเรียน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามลภาวะร้องเรียน จากนั้นติดตามตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สำเร็จต่อไป

โครงการเนื้อสัตว์อนามัย

กรมปศุสัตว์ได้จัดทำ “โครงการเนื้อสัตว์อนามัย” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้ประกอบการ ผลิตเนื้อสัตว์ที่ปลอดภัยจากสารตกค้างและไม่มีเชื้อโรคปนเปื้อน เป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน โดยสามารถเลือกซื้อเนื้อสัตว์ที่มีเครื่องหมาย “Q” ซึ่งบ่งบอกว่าเนื้อสัตว์นั้นผ่านขั้นตอนที่ได้มาตรฐานตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ และการจำหน่ายเนื้อสัตว์ โดยทุกขั้นตอนอยู่ภายใต้การตรวจสอบรับรอง โดยกรมปศุสัตว์

เนื้อสัตว์อนามัย ได้แก่ เนื้อสุกร เนื้อโค และเนื้อสัตว์ปีก รวมทั้งเครื่องในที่อยู่ในสภาพแช่เย็นหรือแช่แข็ง และมีความปลอดภัยจากสารตกค้างและปลอดภัยจากเชื้อจุลินทรีย์

โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของโครงการเนื้อสัตว์อนามัยเป็นเกณฑ์ตัดสิน ดังนี้

ปลอดภัยจากสารตกค้าง ได้แก่

1. สารตกค้างยาสัตว์ชนิดต่างๆ โดยเฉพาะยาซัลฟาเมทฮาซีน (Sulphamethazine) และยาปฏิชีวนะ (MA)
2. สารตกค้างยาฆ่าแมลงกลุ่มออกาโนคลอรีน (Organochlorinated insecticides)
3. สารตกค้างเบต้า-อะโกนิสต์ (β -agonist) ในเนื้อสุกร
4. สารบอแรกซ์ (Borax)

ปลอดภัยจากเชื้อจุลินทรีย์ ได้แก่

1. ปริมาณเชื้อจุลินทรีย์โดยรวม ในเนื้อสัตว์ ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด คือ 5.0×10^5 โคโลนีต่อตัวอย่าง 1 กรัม ที่ 30 องศาเซลเซียส
2. ปริมาณเชื้อสตาฟิโลคอคคัส ออเรียส (*Staphylococcus aureus*) ในเนื้อสัตว์ ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด ที่ 30 องศาเซลเซียส คือ 1.0×10^2 โคโลนีต่อตัวอย่าง 1 กรัม
3. ปราศจากเชื้อจุลินทรีย์ คือ
ซัลโมเนลลา ไทฟิมูเรียม (*Salmonella typhimurium*)
ซัลโมเนลลา พาราไทฟิมูเรียม (*Salmonella paratyphimurium*)
ซัลโมเนลลา เอนเทอโรติดีส (*Salmonella enteritidis*)

ขบวนการผลิตที่ผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์

1. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ได้รับการรับรองระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์จากกรมปศุสัตว์ (Good Agricultural Practice ; GAP)
2. โรงฆ่าและชำแหละเนื้อสัตว์ ได้รับการรับรองระบบมาตรฐานโรงฆ่าและชำแหละเนื้อสัตว์จากกรมปศุสัตว์ สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติในการผลิตที่ดี (Good Manufacturing Practice ; GMP) และมาตรฐานการวิเคราะห์ อันตรายและจุดควบคุมวิกฤต (Hazard Analysis and Critical Control Point ; HACCP)
3. การขนส่งสัตว์มีชีวิตเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) และการขนส่งเนื้อสัตว์ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิที่ 0 – 4 องศาเซลเซียส สำหรับเนื้อสัตว์แช่เย็น และควบคุมอุณหภูมิที่ -18 องศาเซลเซียส สำหรับเนื้อสัตว์แช่แข็ง ตลอดจนมีการป้องกันสิ่งสกปรกปนเปื้อนเนื้อสัตว์
4. สถานที่จำหน่าย ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ เนื้อสัตว์แช่เย็น ควบคุมอุณหภูมิที่ 0 - 4 องศาเซลเซียส เนื้อสัตว์แช่แข็งควบคุมอุณหภูมิที่ -18 องศาเซลเซียส

กรมปศุสัตว์ดำเนินการควบคุมการผลิตเนื้อสัตว์อนามัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการสุ่มตรวจตัวอย่างผลิตภัณฑ์ทุกขั้นตอนการผลิต ตามกระบวนการทางวิชาการ ทั้งในระดับฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ การบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนสถานที่จำหน่าย โดยกรณีการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างพบการตกค้างของสารเบต้าอะโกนิสต์ (Beta-agonist) เบื้องต้นจะแจ้งให้ผู้เข้าร่วมโครงการทราบทันทีหลังทราบผลวิเคราะห์ และถ้าสอบสวนแล้ว พบว่ามีการใช้สารเบต้าอะโกนิสต์ หรือยาสัตว์ที่ห้ามใช้ในการเลี้ยงสัตว์ จะยกเลิกผู้ประกอบการรายนั้นจากโครงการและดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีพบการตกค้างของยาฆ่าแมลงหรือยาสัตว์ หรือการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ในเนื้อสัตว์เกินมาตรฐานในครั้งแรก จะให้สถานที่จำหน่ายนำเนื้อสัตว์ชุดการผลิต (Lot No.) นั้นออกจากชั้นวางจำหน่าย และให้ผู้เข้าร่วมโครงการระงับการผลิตเนื้อสัตว์อนามัยเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสามารถสอบสวนหาสาเหตุ และทำการแก้ไขจนมั่นใจว่าไม่เกิดปัญหาขึ้นอีก และหากตรวจพบเกินมาตรฐานครั้งที่ 2 จะยกเลิกการเข้าร่วมโครงการทันที

ผลการปฏิบัติงานโครงการเนื้อสัตว์อนามัยประจำปี 2551 ดังตาราง

การดำเนินงาน	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	%
1. รับรองผู้ประกอบการรายใหม่	ราย	2	2	100.00
2. ตรวจสอบติดตามต่ออายุผู้ประกอบการฯ	ราย	22	24	109.09
3. ตรวจสอบติดตามห้องตัดแต่ง	แห่ง	11	11	100.00
4. ตรวจสอบติดตามสถานที่จำหน่าย	แห่ง	45	48	106.66

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้เรื่องเนื้อสัตว์อนามัย โดยจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ จัดบุญนิธิธรรมการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป โดยในปีงบประมาณ 2551 ได้จัดกิจกรรมในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่

1. เกษตรตากลู่ครัวโลกอาหารปลอดภัย จ.ตาก
2. อนาคตเนื้อสัตว์อนามัย ความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสุขภาพปลอดภัย จ.เชียงใหม่
3. เนื้อสัตว์อนามัย จ. อุตรดิตถ์

โครงการเนื้อสัตว์ปีกปลอดภัย ฉลองตรุษจีน ปี 2551

กรมปศุสัตว์ได้จัดทำโครงการเนื้อสัตว์ปีกปลอดภัย ฉลองตรุษจีนปี 2551 ระหว่างวันที่ 4-8 กุมภาพันธ์ 2551 เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคเนื้อสัตว์ที่สะอาด ปลอดภัย สนับสนุนการพัฒนาและยกระดับโรงฆ่าสัตว์ปีกให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งลดการแพร่กระจายของโรคจากการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกในช่วงเทศกาลตรุษจีน สำหรับในปี 2551 มีผู้ประกอบการที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ ประกอบด้วย

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ปีก	1,269	ฟาร์ม
โรงฆ่าสัตว์ปีก	1,133	แห่ง
สถานที่จำหน่าย	1,180	แห่ง

โดยใช้จำนวนสติ๊กเกอร์ติดถุงบรรจุสัตว์ปีกรวมทั้งสิ้น 2,527,560 แผ่น และให้สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ เก็บตัวอย่างหลอดลมจากโรงฆ่าสัตว์ปีกที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 1,617 ตัวอย่าง เพื่อตรวจวิเคราะห์เชื้อไข้หวัดนก ผลวิเคราะห์ไม่พบเชื้อไข้หวัดนกในทุกตัวอย่าง จากการสำรวจความพึงพอใจ พบว่าผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ปีกเห็นว่าโครงการฯ มีส่วนช่วยป้องกันและลดการระบาดของโรคสัตว์ปีก ร้อยละ 50.86 ผู้บริโภคให้ความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในการบริโภคเนื้อสัตว์ปีกเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.32 และผู้ประกอบการจำหน่ายเนื้อสัตว์ปีกสามารถจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.20

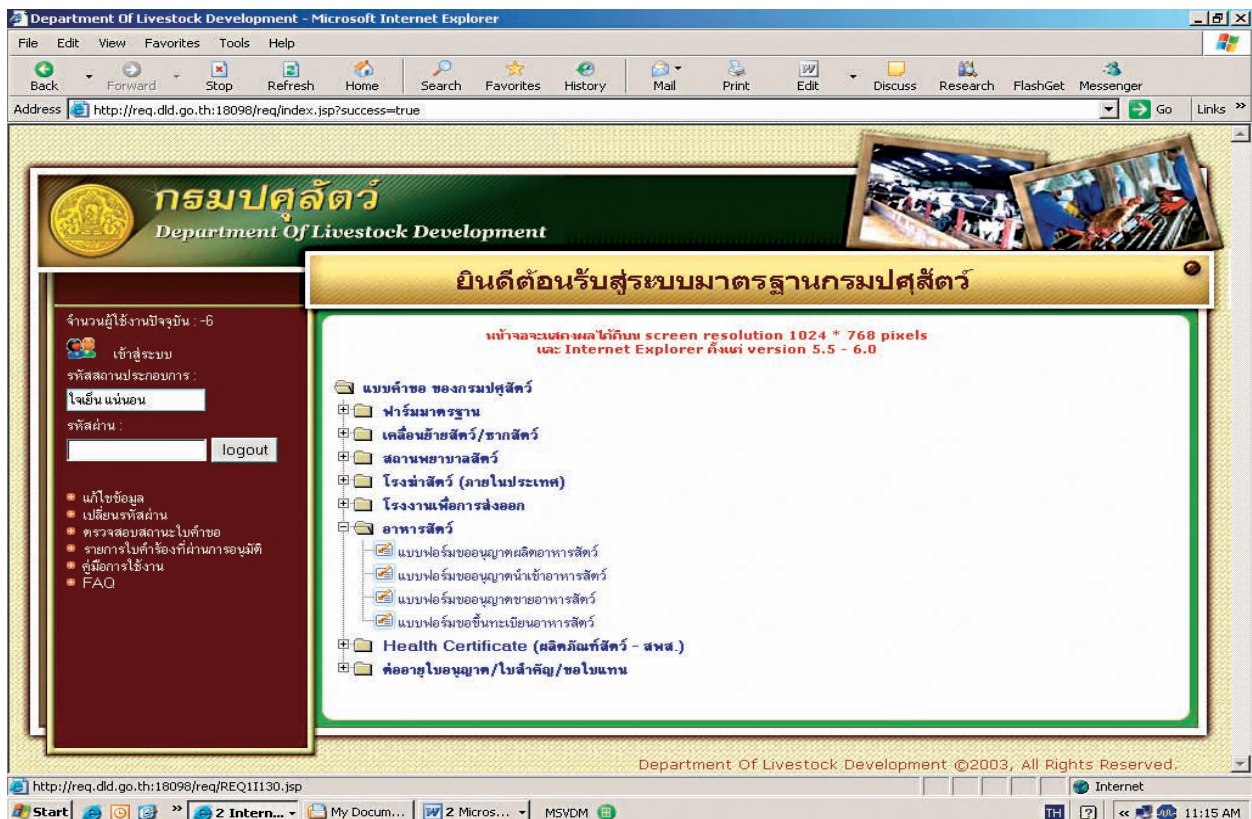
การให้บริการยื่นคำขอใบอนุญาตและใบรับรองผ่านอินเทอร์เน็ต (E-Service)

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้ให้บริการระบบ e-Service ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 โดยเป็นระบบให้บริการผู้ประกอบการในการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตหรือใบรับรองดำเนินการธุรกิจปศุสัตว์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ผู้ประกอบการสามารถกรอกข้อมูลคำร้องขอใบอนุญาต ใบรับรองต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคแบบ on-line สามารถติดตามความคืบหน้าการพิจารณาคำร้องของหน่วยงาน และติดต่อขอรับใบอนุญาต/ใบรับรองด้วยตนเองเมื่อขั้นตอนการอนุญาตแล้วเสร็จ เป็นหนึ่งในการอำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัจจุบันสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์มีการให้บริการผ่านระบบ e-Service ดังนี้

1. การขอใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตนำเข้า ผลิต และขายอาหารสัตว์
2. การขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม และการต่ออายุมาตรฐานฟาร์ม
3. การขอใบรับรองสุขอนามัย (Health Certification)
4. การขอใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ (ขจส.2)

ระบบการยื่นคำขอผ่านอินเทอร์เน็ต อาหารสัตว์ ๕

ในปี 2551 คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเฉพาะกิจ เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพมาตรฐานและลดขั้นตอนระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้พิจารณาผลและมีมติให้กรมปลัดตรี ได้รับ รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน รางวัลชมเชย ประเภทภาพรวมกระบวนการ สำหรับกระบวนการ **“การขอใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ผ่านระบบ e-Service”** ที่ดำเนินการโดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปลัดตรี ร่วมกับ สำนักงานปลัดตรีจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่ง น.ส.ฉวีวรรณ วิริยะภาค รองอธิบดีกรมปลัดตรี และนายรณชัย จ้วงพานิช ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปลัดตรี เข้ารับโล่และเข็มที่ระลึก รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ปี 2551 จัดโดยสำนักงาน ก.พ.ร. เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2551 ณ ห้องเจ้าพระยา หอประชุมกองทัพเรือ ถนนอรุณอมรินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยมี นายสมภพ อมาตยกุล กรรมการ ก.พ.ร. เป็นประธานมอบรางวัล

สรุปการอบรมสัมมนาบุคลากรของกรมปศุสัตว์ ปีงบประมาณ 2551

ที่	หลักสูตร	จำนวนคน	วันที่	สถานที่
ส่วน มาตรฐานฟาร์มฯ				
1	ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ไก่เนื้อ สุกร สัตว์ปีก โคเนื้อ และผึ้ง	100	7-10 ม.ค. 2551	โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ จังหวัดเชียงใหม่
2	ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ แพะ แกะ นกกระทา และเป็ดไข่ รุ่นที่ 2 / 2551	100	26-29 ก.พ. 2551	โรงแรมบลูแซฟไฟร์ กอล์ฟ แอนด์ รีสอร์ท จ.กาญจนบุรี
3	ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานศูนย์รวมน้่านมดิบ รุ่นที่ 1	100	8-11 เม.ย. 2551	โรงแรมมวกเหล็กพาราไดส์ รีสอร์ท
ส่วนตรวจสอบฯ				
1	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	ม.ค. 2551	สสอ. ที่ 1
2	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	ม.ค. 2551	สสอ. ที่ 2
3	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	12-13 มี.ค. 2551	โรงแรมแก่นอินน์ จ.ขอนแก่น
4	โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ ประจำปี 2551	100	18-21 มี.ค. 2551	โรงแรมอูปอลินเตอร์เนชั่นแนล จ.อุบลราชธานี
5	โครงการศึกษาระบบการผลิตและจำหน่ายเนื้อสุกรเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์จัดตั้งโรงฆ่าสุกรมาตรฐานในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย	100	21-22 มี.ค. 2551	โรงแรมอูปอลินเตอร์เนชั่นแนล จ.อุบลราชธานี
6	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	มี.ค. 2551	สสอ. ที่ 5
7	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	เม.ย. 2551	สสอ. ที่ 6
8	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	12-13 มี.ค. 2551	สสอ. ที่ 4
9	อบรม HACCP ในโรงฆ่าสัตว์ (รุ่นที่1)	100	29 เม.ย.-2 พ.ค. 2551	โรงแรมกุญบุรีไฮเทลแอนด์รีสอร์ท
10	อบรม HACCP ในโรงฆ่าสัตว์ (รุ่นที่2)	100	27-30 พ.ค. 2551	โรงแรมกุญบุรีไฮเทลแอนด์รีสอร์ท
11	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	พ.ค. 2551	สสอ.ที่ 7
12	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน) (การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ)	40	2-3 มิ.ย. 2551	โรงแรมอูปอลินเตอร์เนชั่นแนล จ.อุบลราชธานี
13	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	5-6 มิ.ย. 2551	โรงแรมแกรนด์ปาร์ค จ.นครศรีธรรมราช
14	อบรมเชิงปฏิบัติการ (OJT) (9 รุ่นๆ ละ 40 คน)	40	ก.ค. 2551	สสอ.ที่ 9
ส่วนอาหารสัตว์				
1	ฝึกอบรมเพิ่มทักษะผู้ตรวจประเมิน GMP/HACCP ให้แก่ผู้ตรวจประเมิน	40	22-25 ก.ค. 2551	โรงแรมชลพฤกษ์ รีสอร์ท จ.นครนายก
2	โครงการอบรมกฎหมาย และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์	150	4-5 ส.ค. 2551	โรงแรมซีบีซี จ.ชลบุรี

ที่	หลักสูตร	จำนวน คน	วันที่	สถานที่
ส่วนสิ่งแวดล้อม				
1	การประชุมติดตามงานด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1 โครงการเฝ้าระวังฟาร์มสุกรเพื่อแก้ไขปัญหา ลุ่มน้ำเจ้าพระยา	20	10 ม.ค. 2551	กรมปศุสัตว์
2	การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ หลักสูตร เทคนิคการสิ่งแวดล้อมฟาร์มสุกร	150	28-31 ม.ค. 2551	โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จ.เชียงใหม่
3	การประชุมติดตามงานด้านสิ่งแวดล้อม (รุ่นที่ 2)	20	30 เม.ย. 2551	กรมปศุสัตว์
4	การประชุมติดตามงานด้านสิ่งแวดล้อม (รุ่นที่ 3) โครงการเฝ้าระวังฟาร์มสุกร เพื่อแก้ไข ปัญหาลุ่มน้ำเจ้าพระยา	30	25 ส.ค. 2551	กรมปศุสัตว์
5	การจัดประชุมสัมมนาเพื่อขยายผลการปรับใช้ระเบียบ การปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	150	25 มี.ค. 2551	โรงแรมอีสติน กรุงเทพฯ
ส่วนพัฒนาระบบงาน				
1	ประชุมสัมมนาชี้แจงแผนการปฏิบัติงานให้ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานส่วนภูมิภาค	150	5-7 มี.ค. 2551	อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี
2	อบรมหลักสูตร “Database Fundamentals using Microsoft Access Sp/2003” พื้นฐานการจัดการฐานข้อมูลด้วย Access Xp/2003 เพื่อการตรวจสอบคุณภาพ	20	10-14 มี.ค. 2551	ณ ศูนย์ฝึกอบรมเนคเทค
3	อบรมการใช้ภาษาอังกฤษในการเจรจา ต่อรองด้านการปศุสัตว์ระหว่างประเทศ	30	11-13 มี.ค. 2551	กรมปศุสัตว์
4	ประชุมสัมมนาเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ในสำนักฯ	150	6-8 มิ.ย. 2551	จ.ระยอง
5	อบรมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มทักษะการเจรจา ต่อรองด้านการปศุสัตว์ระหว่างประเทศ	30	18-20 ธ.ค. 2550	กรมปศุสัตว์
ส่วนยาสัตว์ฯ				
1	โครงการศึกษาการใช้สารเคมีกำจัดแมลงและ สัตว์รบกวน และสารเคมีฆ่าเชื้อและทำความสะอาด สะอาดด้านการปศุสัตว์ ตามพรบ.วัตถุอันตราย	75	17 - 20 มี.ค. 2551	โรงแรมปรินซ์ พาเลซ กทม.

สรุปการอบรม สัมมนาบุคคลภายนอก ปีงบประมาณ 2551

ที่	หลักสูตร	จำนวนคน	วันที่	สถานที่
ส่วนมาตรฐานฟาร์มฯ				
1	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เบ็ดไข้	60	7-9 พ.ค. 2551	โรงแรมบางกอกพาเลซ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มฝั่ง	60	21-23 พ.ค.2551	
3	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร	120	4- 6 มิ.ย. 2551	
4	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมาตรฐานโคนม	60	16-18 มิ.ย.2551	
5	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมาตรฐานโคเนื้อ	60	25-27 มิ.ย. 2551	
6	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมาตรฐานนกกะทาก	60	16-18 ก.ค. 2551	
7	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมาตรฐานแพะเนื้อ-แกะเนื้อ	60	28-30 ก.ค. 2551	
8	สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมาตรฐาน สัตว์ปีก	120	2-4 ก.ค. 2551	
9	โครงการสัมมนาคุณภาพนันทรมติของประเทศไทย	100	13-15 ส.ค. 2551	
ส่วนตรวจสอบฯ				
1	อบรม GMP ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์	100	8-11 ม.ค. 2551	โรงแรมบลูแซฟไฟร์ กอล์ฟแอนด์รีสอร์ท จ.กาญจนบุรี
2	อบรมผู้ประกอบการร้านจำหน่ายเนื้อสัตว์	200	29 ม.ค. 2551	โรงแรมบางกอกพาเลซ กทม.
3	หลักสูตรพนักงานตรวจเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์ ในโรงงาน (2 รุ่นๆ ละ 100 คน) (รุ่นละ 4 วัน)	200	พ.ค. 2551	
ส่วนอาหารสัตว์ฯ				
1	ฝึกอบรม HACCP ชั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (รุ่นที่ 1)	50	7-11 ม.ค. 2551	โรงแรมริเวอร์ จ.นครปฐม
2	ฝึกอบรม HACCP ชั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (รุ่นที่ 2)	50	21-25 ม.ค. 2551	โรงแรมเฟิสท์ กทม.
3	ฝึกอบรม HACCP ชั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (รุ่นที่3)	50	28 ม.ค.-1 ก.พ.2551	โรงแรมเซอร์นิเทจ จ.นครราชสีมา
4	ฝึกอบรม HACCP ชั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (รุ่นที่ 4)	50	11-15 ก.พ. 2551	โรงแรมซีพี จ.ชลบุรี
5	ฝึกอบรม HACCP ชั้นพื้นฐานให้แก่ ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ (รุ่นที่ 5) ระเบียบวิเคราะห์ อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหารสัตว์	50	3-7 มี.ค. 2551	โรงแรมพี.ที. สมิทธา บีช รีสอร์ท จ.สงขลา
6	อบรมเทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพระบบความปลอดภัย ให้แก่ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ รุ่นที่ 1	45	12-16 พ.ค.2551	โรงแรม เอส. เอส. บางแสนบีช จ.ชลบุรี
7	อบรมเทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพระบบความปลอดภัย ให้แก่ผู้ประกอบการอาหารสัตว์ รุ่นที่ 2	45	16 - 20 มิ.ย. 2551	โรงแรม วรบุรี อโยธยา คอนเวนชัน รีสอร์ท จ. พระนครศรีอยุธยา
8	อบรมชี้แจงกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับอาหารสัตว์ ให้แก่ผู้ประกอบการอาหารสัตว์	400	4 ก.ค. 2551	โรงแรม รามาการ์เด้นส์ กรุงเทพฯ

ที่	หลักสูตร	จำนวน คน	วันที่	สถานที่
ส่วนสิ่งแวดล้อม				
1	การประชุมสัมมนาบุคคลภายนอก (รุ่นที่ 1) แนวทางการจัดการของเสียและระบบบำบัด น้ำเสียจากโรงฆ่าสัตว์	40	24 ม.ค. 2551	สสอ. ที่ 5
2	การประชุมสัมมนาบุคคลภายนอก (รุ่นที่ 2) แนวทางการจัดการของเสียและระบบ บำบัดน้ำเสียจากโรงฆ่าสัตว์	40	18 มี.ค.2551	สสอ. ที่ 2
3	การประชุมสัมมนาบุคคลภายนอก (รุ่นที่ 3) โครงการการเฝ้าระวังฟาร์มสุกรเพื่อแก้ไขปัญหา ลุ่มน้ำเจ้าพระยา (แนวทางการจัดการของเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียจากโรงฆ่าสัตว์	40	22 เม.ย.2551	สสอ. ที่ 4
4	การประชุมสัมมนาบุคคลภายนอก (รุ่นที่ 4) แนวทางการจัดการของเสียและระบบบำบัด น้ำเสียจากโรงฆ่าสัตว์	40	29 เม.ย. 2551	
5	จัดประชุมสัมมนาเพื่อขยายผลการปรับใช้ ระเบียบปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	100	25 มี.ค. 2551	โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กทม.
ส่วนพัฒนาระบบงาน				
1	การอบรมพนักงานเชือดสัตว์ เรื่องการเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาลรุ่นที่ 1	120	14 ม.ค.2551	โรงแรมเล็กซานเดอร์ กทม.
2	การอบรมพนักงานเชือดสัตว์ เรื่องการเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาลรุ่นที่ 2	120	21 ม.ค.2551	โรงแรมเล็กซานเดอร์ กทม.
3	การอบรมพนักงานเชือดสัตว์ เรื่องการเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาลรุ่นที่ 3	120	28 ม.ค.2551	โรงแรมเล็กซานเดอร์ กทม.
4	การอบรมพนักงานเชือดสัตว์ เรื่องการเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาล รุ่นที่ 4	120	4 ก.พ. 2551	โรงแรมเล็กซานเดอร์ กทม.
5	การอบรมพนักงานเชือดสัตว์ เรื่องการเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาล รุ่นที่ 5	120	11 ก.พ. 2551	โรงแรมเล็กซานเดอร์ กทม.
ส่วนยาลสัตว์ฯ				
1	โครงการศึกษาการใช้สารเคมีกำจัดปรสิตภายนอก ตัวสัตว์ ตามพ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535	75	25-28 กพ. 2551	โรงแรมปรีนซ์ พาเลซ กทม.
2	โครงการฝึกอบรมซักซ้อมความเข้าใจการ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ในส่วนของกรมปศุสัตว์ได้รับผิดชอบ	70	25-26 มี.ค. 2551	โรงแรมปรีนซ์ พาเลซ กทม.
3	โครงการฝึกอบรมการใช้สารเคมีกำจัดปรสิตภายนอก ตัวสัตว์ กำจัดแมลง สารทำความสะอาด สารฆ่าเชื้อ ต้านการปนเปื้อนกับการปฏิบัติตามพ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ในส่วนของกรมปศุสัตว์รับผิดชอบ	70	22-24 เม.ย. 2551	โรงแรมปรีนซ์พาเลซ กทม.

รายชื่อผลงานวิชาการ ปีงบประมาณ 2551

ที่	ผลงานทางวิชาการ	ผู้วิจัย	เลขทะเบียนวิชาการ
1.	การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2525 ในร้านขายอาหารสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานคร	นางสาวศยามล พวงขจร	50(2)-0312-171
2.	สารกำจัดปรสิตภายนอกตัวสัตว์	นางสาวจุฬาร ศรีหนา	50(2)-0312-192
3.	คู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535	นางสาวจุฬาร ศรีหนา นางสุดารัตน์ เคยเหล่า	50(2)-0312-193
4.	ผลของปริมาณกากถั่วเหลืองที่ใช้ล้างเส้นทางการผลิต เพื่อการศึกษาการปนเปื้อนข้ามยา CTC ในโรงงานอาหารสัตว์	นายเอกพันธ์ น้าवल นายธวัชชัย รอดสม	51(2)-0312-009
5.	การสำรวจหาปริมาณสารพิษจากเชื้อราออกคราโทซิน (Ochratoxin) ซีราลีโนน (Zearalenone) ในกากถั่วเหลือง	นายบุญทรัพย์ สูงโคตร นางสาวศยามล พวงขจร	51(2)-0312-021
6.	การประเมินโรงฆ่าสัตว์และคุณภาพเนื้อสัตว์ภายในประเทศ	นายवलันต์ เคยเหล่า นางสุดารัตน์ เคยเหล่า นายอนุชา มุมอ่อน	51(2)-0312-041
7.	แนวทางการควบคุมเชื้อซัลโมเนลล่าในขั้นตอนการผลิตเนื้อไก่ในโรงฆ่าสัตว์ และชำแหละไก่เพื่อการส่งออก	นายอนุชา มุมอ่อน นางสุดารัตน์ เคยเหล่า นายवलันต์ เคยเหล่า	51(2)-0312-047
8.	การสุชาภิบาลโรงฆ่าสัตว์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์	นางสุดารัตน์ เคยเหล่า นายवलันต์ เคยเหล่า นายอนุชา มุมอ่อน	51(2)-0312-048
9.	การจัดการผลผลิตที่บริโภคไม่ได้จากโรงฆ่าสัตว์ปีกและโรงงานผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก	นางสุภานันท์ บุญญาภรณ์ นายกิตติพงศ์ พรหมจันทร์ นายมารุต เชียงเถียร	51(2)-0312-055
10.	การปนเปื้อนของสารอะฟลาทอกซิน ในวัตถุดิบอาหารสัตว์และอาหารสัตว์ผสมสำเร็จรูป	นายธวัชชัย รอดสม นายเอกพันธ์ น้าवल	51(2)-0312-058
11.	การประเมินความพร้อมและความต้องการใช้งานระบบให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการอาหารสัตว์	นางมลนิภา อาจสุวรรณ นายปรีชา จันทรมานศรี	51(2)-0312-059
12.	คู่มือการตรวจสอบสวัสดิภาพสัตว์ปีก ในโรงงานฆ่า และชำแหละสัตว์ปีก	นายอภิรักษ์ คงนรัตน์ นายพลกฤษณ์ อู่ยดา	51(2)-0312-063
13.	คู่มือ การตรวจสอบโรงฆ่าสุกรภายในประเทศตามหลักการปฏิบัติที่ดี (GMP)	นายพลกฤษณ์ อู่ยดา นายอภิรักษ์ คงนรัตน์	51(2)-0312-064
14.	อาหารสัตว์ วัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ และการเก็บตัวอย่างตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 เพื่อตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการกรมปศุสัตว์	นายธวัชชัย รอดสม นายเอกพันธ์ น้าवल	51(2)-0312-114
15.	การปนเปื้อนเชื้อซัลโมเนลล่าในวัตถุดิบอาหารสัตว์ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ไทย	นายสมนึก อรรคไกรสิทธิ์ นายบุญทรัพย์ สูงโคตร	51(2)-0312-117
16.	การสำรวจหาปริมาณสารพิษจากเชื้อราออกคราโทซิน (Ochratoxin) ซีราลีโนน (Zearalenone) ในข้าวโพด	นายบุญทรัพย์ สูงโคตร นายสมนึก อรรคไกรสิทธิ์	51(2)-0312-122
17.	วัตถุอันตรายด้านการปศุสัตว์	นางสาวคณินิจ ก่อธรรมฤทธิ์	51(2)-0312-144
18.	คู่มือการดำเนินงานคัดกับผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่	นายอัปดุลเลาะ วารีศรี นายประสิทธิ์ ต้อยตั้ง	51(2)-0312-147
19.	ความชุกของเชื้อเอนเตอร์โรค็อกซัยที่ดื้อต่อยาแวนโคมัยซินในหอยแครง อาหารสัตว์ และเนื้อสัตว์ในประเทศไทย	นางสาวคณินิจ ก่อธรรมฤทธิ์	51(2)-0312-148

รายชื่อผลงานวิชาการ ปีงบประมาณ 2551 (ต่อ)

ที่	ผลงานทางวิชาการ	ผู้วิจัย	เลขทะเบียนวิชาการ
20.	การพัฒนาระบบให้บริการยื่นคำขอดำเนินการธุรกิจ อาหารสัตว์ผ่านอินเทอร์เน็ต	นางมลนิภา อางสุวรรณ นายโสภชัย ชวาลกุล นางสาวเพ็ญแข ไกรแก้ว	51(2)-0312-161
21.	การศึกษาผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและ ฆ่าเชื้อไวรัสใช้หัตถ์นก เอช 5 เอ็น 1 และแบคทีเรียก่อโรค	นางสาวคณินิจ ก่อธรรมฤทธิ์ นางสุดารัตน์ เคยเหล่า นางสาวจุฬาร ศรีทนา	51(2)-0312-236

กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism:CDM)

พิธีสารเกียวโตได้จำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศอุตสาหกรรม หรือที่เรียกว่า ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 (Annex I Countries) ให้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปีพ.ศ. 2533 ประมาณร้อยละ 5 โดยต้องดำเนินการให้ได้ภายในช่วง พ.ศ. 2550-2555 กลไกการพัฒนาที่สะอาดจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้หันมาใช้เทคโนโลยีสะอาด เพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง

ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา หรือกลุ่มนอกภาคผนวกที่ 1 (non-Annex I Countries) ไม่ได้ถูกจำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้พิธีสารเกียวโต ภายใต้กรอบระยะเวลาและปริมาณที่กำหนดไว้ แต่สามารถร่วมดำเนินการโครงการในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้โดยสมัครใจตามศักยภาพของประเทศ

โครงการที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งสามารถพิสูจน์ว่าลดก๊าซเรือนกระจกได้จริง จะได้รับเครดิตที่เรียกว่า Certified Emission Reduction (CER) ภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism:CDM)

คาร์บอนเครดิต หรือ CER นี้ สามารถนำไปหักลบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ได้ ประเทศเหล่านี้จึงมีความต้องการซื้อ CERs เพื่อให้ประเทศของตนสามารถบรรลุพันธกรณีในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนา ก็สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อีกด้วย

การคำนวณการลดก๊าซเรือนกระจก

โครงการที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนในโครงการ CDM จะต้องแสดงให้เห็นว่าสามารถนำไปสู่การลดก๊าซเรือนกระจกได้จริง นั่นคือปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นผลจากการดำเนินการโครงการ (Project Emission) นั้นน้อยกว่าปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีไม่มีโครงการ (Baseline Emission)

ในทางปฏิบัตินั้น การพิสูจน์ว่าการเกิดอะไรขึ้น ถ้าไม่มีโครงการนั้นเป็นเรื่องยาก จึงต้องมีการตกลงถึงวิธีการในการกำหนดสถานการณ์ในอนาคตในกรณีที่ไม่มีโครงการเกิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น

- โครงการพลังงานหมุนเวียน ที่ขายไฟฟ้าเข้าสายส่งไม่เกิดขึ้น โรงงานไฟฟ้าใดบ้างจะผลิตไฟฟ้าเพิ่มเพื่อทดแทนไฟฟ้าที่หายไป ในสัดส่วนที่เท่ากันหรือไม่ เป็นต้น ทั้งนี้การกำหนดสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้ฐานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และปริมาณเครดิตที่ได้รับแตกต่างกันด้วย

- การผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานน้ำ ลม แสงอาทิตย์ หรือชีวมวล สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ เนื่องจากสามารถลดการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งอื่นที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลได้ ซึ่งวิธีการที่ยอมรับในปัจจุบันให้ใช้ค่าเฉลี่ยระหว่างการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตไฟฟ้าหน่วยสุดท้าย (Operation margin) กับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากไฟฟ้าที่ได้จากโรงไฟฟ้าใหม่ (building margin)

- โครงการการปรับปรุงกระบวนการบำบัดน้ำเสียหรือบ่อขยะ เพื่อกักเก็บและทำลายก๊าซมีเทน สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากระบบเดิมที่เป็นบ่อฝังหรือกองขยะที่มีการปลดปล่อยก๊าซมีเทนขึ้นสู่บรรยากาศโดยตรง

ก๊าซเรือนกระจกที่ครอบคลุมโดยพิธีสารเกียวโต ประกอบด้วยก๊าซ 6 ชนิด แต่ละชนิดมีค่าศักยภาพในการทำให้โลกร้อน (Global Warming Potential: GWP) แตกต่างกันดังแสดงในตาราง เช่น หากลดการปล่อยก๊าซมีเทนได้ 1 ตัน จะเทียบเท่าการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 21 ตัน

ตาราง ก๊าซเรือนกระจกที่ถูกควบคุมภายใต้พิธีสารเกียวโตและค่าศักยภาพในการทำให้โลกร้อน

ก๊าซเรือนกระจก	ศักยภาพในการทำให้โลกร้อน (เท่าของคาร์บอนไดออกไซด์)
1. คาร์บอนไดออกไซด์ (CO ₂)	1
2. มีเทน (CH ₄)	21
3. ไนตรัสออกไซด์ (N ₂ O)	310
4. ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (HFCs)	140 - 11,700
5. เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน (PFCs)	6,500 - 9,200
6. ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (SF ₆)	23,900

ที่มา : Climate Change 1995, IPCC Second Assessment Report

การดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM)

โครงการ CDM จะต้องแสดงให้เห็นว่าก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้จากโครงการเป็นส่วนที่นอกเหนือจากสิ่งที่จะเกิดขึ้นอยู่แล้ว และรายได้จาก CER เป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจดำเนินโครงการ

ขั้นตอนในการดำเนินโครงการ CDM

การดำเนินโครงการ Clean Development Mechanism (CDM) จะถูกกำกับดูแลโดย คณะกรรมการบริหาร (CDM Executive Board : CDM EB) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น โดยที่ประชุมสหประชาชาติและมีสำนักงานอยู่ที่กรุงบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

โครงการ CDM ทุกโครงการจะต้องผ่านการยอมรับจากคณะกรรมการบริหาร โดยมีการ ขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ จากนั้นจึงดำเนินการโครงการตามที่เสนอไว้ ส่วน Certified Emission Reduction (CER) นั้นจะบวกให้กับผู้ดำเนินโครงการ ภายหลังจากที่ได้ตรวจวัดก๊าซที่ ลดลงแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะดำเนินการตรวจวัดและออก CER ให้ทุกปี

ในการขอขึ้นทะเบียนในโครงการ CDM นั้น จะต้องจัดเตรียมการทำเอกสารประกอบ โครงการ (Project Design Document : PDD) ซึ่งกำหนดรายละเอียดของโครงการ ปริมาณ การปล่อยก๊าซกรณีไม่มีโครงการ และกรณีมีโครงการ ปริมาณการลดก๊าซ แผนการติดตามผล การลดก๊าซ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

การทำเอกสารประกอบโครงการ จะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง (Validation) ซึ่ง ทางคณะกรรมการบริหารได้มอบหมายให้บริษัทเอกชนที่ได้รับรองที่เรียกว่า หน่วยงานปฏิบัติ ตรวจสอบ (Designated Operational Entity : DOE) ทำหน้าที่นี้แทน

นอกจากนี้ ผู้เสนอโครงการจะต้องรับหนังสือเห็นชอบจากหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ ดูแลโครงการ CDM หรือเรียกว่า Designated National Authority (DNA) ของประเทศที่ร่วม โครงการ โดยในประเทศไทย องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก ทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน ประสานงานกลางของพิธีสารเกียวโต หนังสือเห็นชอบโครงการจากหน่วยงานที่กำกับดูแลของ ประเทศเจ้าบ้านที่โครงการตั้งอยู่ จะต้องยืนยันการให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโต และยืนยันว่า โครงการที่เสนอเป็นโครงการที่เกิดขึ้นโดยสมัครใจ และช่วยในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

การดำเนินโครงการเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกนั้นจะเกิดขึ้นหลังจากได้รับขึ้นทะเบียนเป็น โครงการ CDM แล้ว ในแต่ละปีผู้ดำเนินโครงการจะต้องจัดทำรายงานการติดตามผลการลดก๊าซ เรือนกระจก ซึ่งเมื่อผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง (verification) โดยหน่วยงานปฏิบัติ ตรวจสอบแล้ว ทางคณะกรรมการบริหารจะออกเครดิตให้ตามปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ในปีนั้น

การติดต่อผู้สนใจซื้อเครดิตนั้น ผู้ดำเนินโครงการจะต้องติดต่อเอง โดยมีเงื่อนไขในการซื้อขายล่วงหน้า วางมัดจำ หรือจะขายเมื่อมีผลิตภัณฑ์ออกมาแล้วก็ได้

ผู้สนใจซื้อเครดิต CER นั้นคือประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ซึ่งอาจดำเนินโครงการ โดยตรงกับรัฐบาลหรือผ่านทางบริษัทเอกชน หรือกองทุนคาร์บอนต่างๆ หรือขายให้กับบริษัทนาย หนาเพื่อนำไปขายต่อก็ได้

โครงการ CDM ในประเทศไทย

จากข้อมูลปัจจุบัน พบว่า อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในภาคพลังงานของประเทศไทย มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นปีละ 5% (หรือ 8 ล้านตัน) ซึ่งหากไทยให้การรับรองโครงการ CDM 15 โครงการ จะช่วยให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในภาพรวมของประเทศไทยลดลงได้ 3.3 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ต่อปี (tons CO₂ equivalent/year) ดังนั้น หากมีการส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินโครงการ CDM มากขึ้น จะช่วยให้ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศลดลงได้

โครงการ CDM ของกรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก ซึ่งธนาคารโลกเป็นผู้ดูแลกองทุน เพื่อดำเนินงานโครงการจัดการของเสียในฟาร์มปศุสัตว์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง ซึ่งได้มีพัฒนาเป็นโครงการ CDM โดยดำเนินการในฟาร์มสุกรในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และชลบุรี จำนวน 10 ฟาร์ม มีจำนวนสุกรรวมทั้งสิ้นประมาณ 130,000 ตัว ได้จัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย ที่ผลิตก๊าซมีเทนเพื่อนำมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า และสามารถลดก๊าซมีเทนที่ปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศได้ 60,000 ตันคาร์บอนเครดิตต่อปี

ระบบการตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่

ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบติดตามหรือตรวจสอบย้อนกลับในห่วงโซ่อาหาร โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิต การเลี้ยง การให้อาหาร ยา หรือสารเคมี ไปจนถึงกระบวนการรวบรวมและส่งต่อไปยังโรงงานผู้ผลิต การติดตามตรวจสอบคุณภาพและสิ่งปนเปื้อนในอาหารก่อนการผลิต กระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน กระบวนการจัดเก็บ การบรรจุหีบห่อของอาหารสำเร็จรูป รวมถึงกระบวนการรวบรวมและส่งต่อไปยังผู้ซื้อจนถึงมือผู้บริโภค

การผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออก มีการแข่งขันในต่างประเทศสูงมาก มีการใช้มาตรการในการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ระบบภาษี ในการกั้นกรงคุณภาพสินค้า เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ทำให้การส่งออกสินค้าอาหารมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากขึ้น ปัจจุบันเวทีการค้าขององค์การการค้าโลก (WTO) ได้กำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านอาหารไว้ในข้อตกลงทางการค้า ส่วนประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของ EU General Food Laws ไว้ในรูปของแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้มีการตรวจสอบ และผลิตสินค้าอาหารให้มีความปลอดภัยในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อาหาร (Food Chain) ทั้งนี้ได้ผลักระให้ประเทศผู้ผลิตและส่งออกอาหารจะต้องดูแลจัดการผลิตอาหารให้มีความปลอดภัยตามข้อกำหนด คือผู้ส่งออกอาหารต้องมีความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อที่จะทำให้ฝ่ายผู้นำเข้ามีความสะดวกในการติดตามตรวจสอบ การตรวจสอบย้อนกลับนี้ถูกบังคับใช้อย่างแพร่หลายทั้งในสหภาพยุโรป, ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา เป็นปัญหาอุปสรรคของการส่งออกในอนาคตที่ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อม แต่เป็นโอกาสที่หากมีการเร่งเตรียมตัวให้แล้วเสร็จก่อนประเทศอื่น จะทำให้ประเทศไทยขยายสัดส่วนตลาดโลกได้จากกลุ่มที่ยังไม่มีการตรวจสอบย้อนกลับ และเมื่อเกิดปัญหาสินค้าใดไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะเมื่อมีการตรวจพบสารตกค้างหรือสารปนเปื้อนที่เป็นสารต้องห้ามในการส่งออก จะสืบค้นย้อนกลับถึงต้นเหตุของปัญหาได้รวดเร็ว สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ส่งออกและเจ้าหน้าที่ของประเทศผู้นำเข้า และจะช่วยลดความสูญเสียให้กับสินค้ากลุ่มอื่นหรือผู้ส่งออกรายอื่น รวมทั้งเป็นการสร้างมาตรฐาน Traceability ในประเทศ เพื่อให้ความคุ้มครองกับผู้บริโภคภายใน และเป็นเกณฑ์การคุ้มครองการนำเข้าสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานจากต่างประเทศด้วย

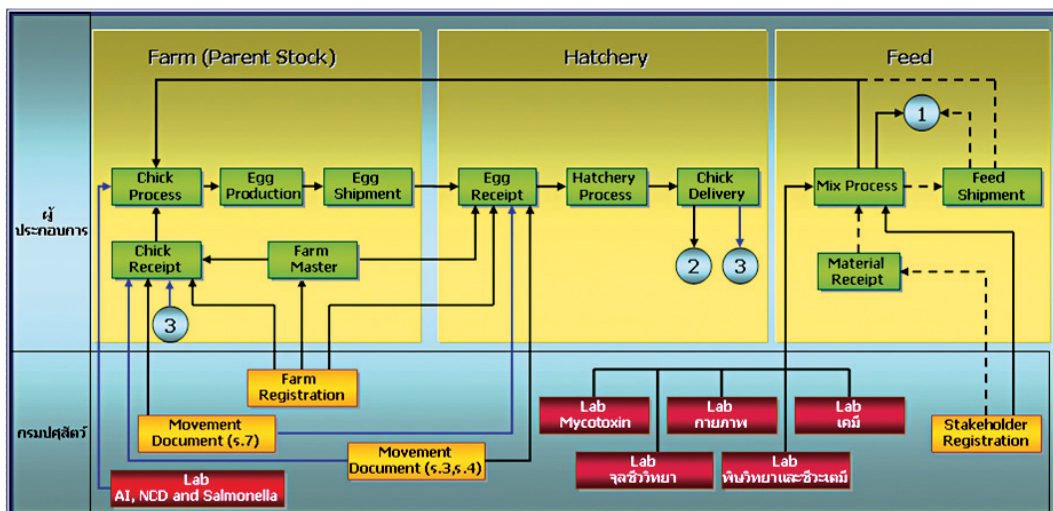
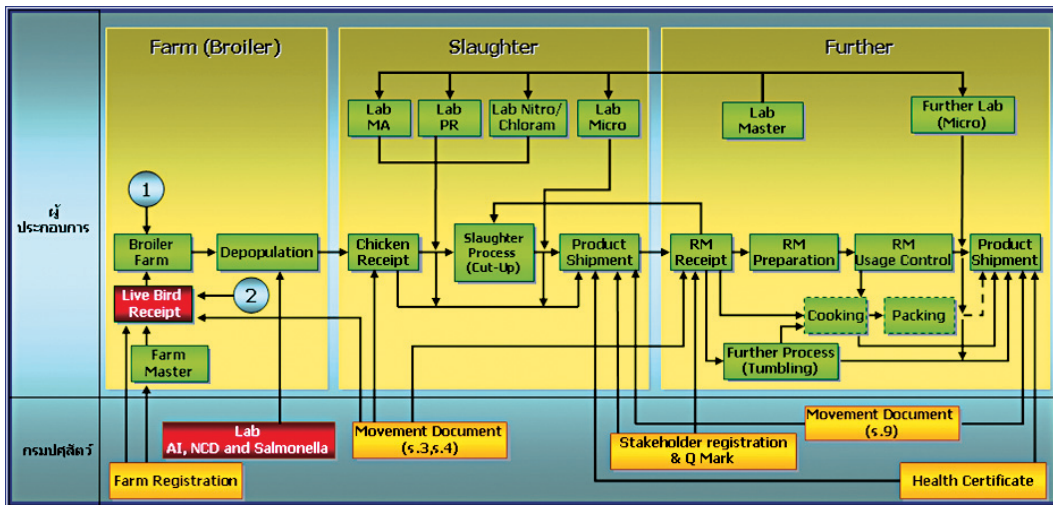
ในประเทศไทย กลุ่มผู้ประกอบการส่งออกสินค้าไก่ของประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) และทราบดีว่าเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ประกอบการบางรายได้มีการจัดทำระบบตรวจสอบย้อนกลับ และคาดว่าในอนาคตผู้ประกอบการทุกรายต้องนำระบบตรวจสอบย้อนกลับมาใช้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานภาครัฐเห็นว่ามีหน้าที่รัฐบาลจะต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือกระตุ้นให้เกิดการสร้างมาตรฐาน และนำระบบตรวจสอบย้อนกลับมาใช้อย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคของประเทศไทยในอนาคต โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ร่วมกับ

กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และกรมประมง ได้ดำเนินงานโครงการนำร่องระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) เพื่อพัฒนาระบบนำร่องสำหรับการติดตามตรวจสอบย้อนกลับในกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและส่งออก ให้มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างภาครัฐและเอกชน ในสินค้าปศุสัตว์ ประมง และพืช อย่างน้อยสินค้าละ 1 ชนิด ในพื้นที่เป้าหมายที่หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีความพร้อม โดยในส่วนของ การตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่ได้ดำเนินการในพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี และลพบุรี ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 กรมปศุสัตว์ได้มีโครงการจัดทำระบบการตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่เพื่อขยายโครงการนำร่องให้ครอบคลุมการดำเนินงานทั่วประเทศ โดยจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางการควบคุมคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ให้มีมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงระบบไปยังผู้ประกอบการส่งออกสินค้าไก่ และผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อยู่ในห่วงโซ่อาหาร เพื่อความสามารถตรวจสอบย้อนกลับตลอดสายการผลิต

ระบบการตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่ กรมปศุสัตว์ได้ทำการพัฒนาเพื่อเป็นระบบฐานข้อมูลกลางทางอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบย้อนกลับ ดำเนินการพัฒนาในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 กำหนดแล้วเสร็จ สิงหาคม 2552 ประกอบด้วยระบบข้อมูลเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับภายในของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับขบวนการผลิตสินค้าไก่ ได้แก่

1. ระบบทะเบียนฟาร์มไก่พ่อแม่พันธุ์ (PS)
2. ระบบทะเบียนโรงฟักไข่
3. ระบบทะเบียนโรงงานผลิตอาหารสัตว์
4. ระบบทะเบียนฟาร์ม
5. ระบบทะเบียนโรงเชือด
6. ระบบทะเบียนโรงตัดแต่ง
7. ระบบทะเบียนโรงงานไก่แปรรูป
8. ระบบข้อมูลการเคลื่อนย้ายไก่พ่อแม่พันธุ์ (PS)
9. ระบบข้อมูลการเคลื่อนย้ายไข่ฟัก
10. ระบบข้อมูลการเคลื่อนย้ายลูกไก่เนื้อ
11. ระบบข้อมูลการเคลื่อนย้ายไก่เนื้อ
12. ระบบข้อมูลทะเบียนผู้ประกอบการ
13. ระบบนำเข้าผลการตรวจจากห้องปฏิบัติการ
14. ระบบนำเข้าข้อมูลใบรับรอง Health Certificate (H/C)
15. ระบบบริหารการตรวจสอบย้อนกลับและเรียกกลับของอุตสาหกรรมสินค้าไก่

การดำเนินงานข้อมูลในระบบ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการโรงเลี้ยงไก่พ่อแม่พันธุ์ (PS) บันทึกประวัติข้อมูลพันธุ์ไก่ ข้อมูลการเลี้ยง การให้ยา อาหาร สารเคมี และปัจจัยอื่นๆ ข้อมูลการเคลื่อนย้ายไข่ของพ่อแม่พันธุ์เข้าสู่โรงฟัก ผู้ประกอบการโรงฟักไข่บันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของไข่ ประวัติการเพาะฟักตลอดจนการเคลื่อนย้ายลูกไก่สู่เกษตรกร เกษตรกรฟาร์มไก่บันทึกข้อมูลการเลี้ยง การให้ยา อาหาร สารเคมี และปัจจัยอื่นๆ ตลอดจนข้อมูลการเคลื่อนย้ายไก่เมื่อส่งไก่เข้าโรงเชือด และหรือมีการเคลื่อนย้ายไก่ออกนอกพื้นที่การเลี้ยง ผู้ประกอบการโรงงานผลิตอาหารสัตว์บันทึก ข้อมูลการผลิตอาหารสัตว์ และผลการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ผู้ประกอบการโรงตัดแต่งบันทึก ข้อมูลเนื้อไก่สด ข้อมูลการตัดแต่ง และข้อมูลการส่งวัตถุดิบยังโรงงานแปรรูป ผู้ประกอบการโรงเชือดบันทึกข้อมูลการผลิต และข้อมูลการเคลื่อนย้ายไก่สดที่ผ่านกระบวนการแล้วเข้าสู่โรงงานไก่แปรรูปและหรือการจำหน่ายให้ผู้รับซื้อ ข้อมูลผลการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการของไก่สดที่ชำแหละแล้ว ผู้ประกอบการโรงงานไก่แปรรูปบันทึกข้อมูลเนื้อไก่สด ข้อมูลการแปรรูป ตลอดจนข้อมูลผลการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการของไก่แปรรูป ผู้ส่งออกบันทึกข้อมูลใบรับรองสุขอนามัยสินค้าไก่ (Health Certification) ที่ผ่านการรับรองเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับสินค้าไก่ที่ส่งออก โดยมีความเชื่อมโยงของข้อมูลดังกล่าวตามแผนภูมิระบบการตรวจสอบย้อนกลับอุตสาหกรรมไก่

กรมปศุสัตว์กับการส่งเสริมการผลิตอาหารฮาลาล

ความหมายของฮาลาล

ฮาลาล เป็นคำมาจากภาษาอารบิก หมายความว่า อนุมัติ หรืออนุญาต หรือหมายถึง สิ่งของหรือการกระทำใดๆ ซึ่งได้รับการอนุญาตตามศาสนบัญญัติอิสลาม

ฮารอม หมายถึง สิ่งที่ไม่อนุญาตหรือสิ่งต้องห้ามในศาสนาอิสลาม โดยมีการบัญญัติไว้ใน คัมภีร์ อัลกุรอาน หรือมาจากแนวทางที่ศาสนิกชนยึดถือ (ช.ล.) ปฏิบัติหรือมีวจนะไว้ (อัล-ซุนนะห์) หรือมาจากมติที่เป็นเอกฉันท์ที่นักปราชญ์ในศาสนาอิสลามบันทึกไว้ (อัล-อิجمะห์) หรือมาจากวิธีการที่นักปราชญ์ในศาสนาอิสลามเทียบเคียงกับบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน (อัล-กียาส)

ฮาลาล-ฮารอม ในอิสลาม จึงมิได้หมายความว่าเพียงการบริโภคอาหารเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึง วิธีการดำเนินชีวิตในทุกด้าน เพราะอิสลามคือระบอบแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์

อาหารฮาลาล (Halal Food) หมายถึง อาหารที่ได้รับอนุญาตตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ให้มุสลิมบริโภคได้ และต้องมีลักษณะ คือ ไม่มีส่วนประกอบหรือปนเปื้อนสิ่งที่ไม่อนุญาตในบทบัญญัติศาสนาอิสลาม และในกระบวนการเตรียม การแปรรูป การขนส่ง หรือการเก็บรักษา ต้องไม่ใช่เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่มีการปนเปื้อนสิ่งที่ไม่อนุญาตในบทบัญญัติศาสนาอิสลาม

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า อาหารฮาลาล คือ อาหารที่ได้ผ่านกรรมวิธีในการทำ ผสม บรรจุ ประกอบ หรือแปรรูป ตามศาสนบัญญัตินั้นเอง เป็นการรับประกันว่า ชาวมุสลิมโดยทั่วไป สามารถบริโภคอาหาร หรืออุปโภคสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ได้โดยสนิทใจ ซึ่งนอกจากอาหารฮาลาล จะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมในการบริโภคแล้ว ผู้ที่มีใช้มุสลิมหากบริโภคอาหารฮาลาลก็จะได้ประโยชน์ต่อสุขภาพเช่นเดียวกัน เพราะอาหารฮาลาลจะต้องมีกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามข้อบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม ปราศจากสิ่งต้องห้าม (ฮารอม) และ มีคุณค่าทางอาหาร (ตอยยิบ)

อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value creation) และเป็นอุตสาหกรรมที่รองรับความต้องการของประชากรมุสลิมที่มีการขยายตัวของตลาดกว้างขวางและมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีประชากรมุสลิมทั่วโลก จำนวนสูงถึง 1,800 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.4 ของประชากรโลก ซึ่งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทำให้ในปัจจุบันหลายประเทศในโลกจึงได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะอาหารฮาลาล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดฮาลาลที่เป็นตลาดเฉพาะและมีแนวโน้มขยายตัวสูง สำหรับประเทศไทยแม้ว่าประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ มิได้นับถือศาสนาอิสลาม แต่ประเทศไทยก็มีศักยภาพในการผลิตสินค้าฮาลาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหาร

เนื่องจากไทยเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบอาหารที่สำคัญของโลก เช่น ข้าว กุ้ง ไข่ ผัก ผลไม้ เป็นต้น ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การผลิตเป็นอาหารฮาลาลได้

สถานการณ์อุตสาหกรรมฮาลาลของโลก

อุตสาหกรรมฮาลาลของโลกเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพและมีมูลค่าการตลาดสูง เป็นช่องทางสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศผู้ผลิตซึ่งความต้องการสินค้าและบริการฮาลาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากจำนวนประชากรมุสลิมที่เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันประชากรมุสลิมมีประมาณ 1,800 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.4 ของจำนวนประชากรโลกที่มี 6,313.8 ล้านคน ในปี 2549 กระจายอยู่ใน 148 ประเทศทั่วโลก คาดว่าภายในปี 2568 จำนวนประชากรมุสลิมจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ของประชากรโลก โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรมุสลิมในยุโรปและออสเตรเลีย นอกจากนี้ สินค้าและบริการฮาลาลไม่ได้จำกัดเฉพาะชาวมุสลิม แต่พลเมืองที่นับถือศาสนาอื่นๆ ก็สามารถบริโภคและใช้บริการได้ เนื่องจากเป็นสินค้าและบริการที่มีความปลอดภัยสูง ดังนั้น ตลาดฮาลาลจึงมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

มูลค่าการตลาดสินค้าและบริการฮาลาลมีโอกาสในการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ในปี 2549 มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของโลกมีมูลค่า 1,323,330 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสุกร ผลิตภัณฑ์จากสุกร และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสมเพียงร้อยละ 11 ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวนี้ คือ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นข้อห้ามหลักสำหรับอาหารฮาลาล แสดงว่าสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลในอนาคตจะมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 89 หรือคิดเป็นมูลค่า 1,177,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ครอบคลุมตลาดอาหารมุสลิมและมีโซ่มุสลิม ดังนั้น ตลาดอาหารฮาลาลของโลกจึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อยอดขึ้นไปอีกได้ และยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้บริโภคทั่วไป นอกเหนือประชากรมุสลิมที่เป็นตลาดหลัก ประมาณว่าตลาดอาหารฮาลาลมีมูลค่าส่งออกรวมทั้งสิ้นถึง 265,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2549

สถานการณ์อุตสาหกรรมฮาลาลในประเทศไทย

ไทยมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลทั้งด้านสินค้าและบริการ โดยมีปัจจัยสนับสนุนทั้งทางด้านการเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารลำดับที่ 15 ของโลก และเป็นอันดับ 1 ในทวีปเอเชีย มีภาคบริการ เช่น การท่องเที่ยว และการบริการสาธารณสุขที่เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ และมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล โดยเฉพาะในพื้นที่ฐานการรองรับการพัฒนา ซึ่งจะช่วยการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลของประเทศไทยให้มีศักยภาพมากขึ้น สอดคล้องกับมีความต้องการบริโภคสินค้าและบริการฮาลาลภายในประเทศและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น

ตลาดอาหารฮาลาลของไทยแม้มีศักยภาพและโอกาสในการส่งออกอย่างต่อเนื่อง แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์มากขึ้น เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด มูลค่าการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ตลาดสินค้าและบริการฮาลาลอื่นยังไม่มีข้อมูลชัดเจน โดยมูลค่าการส่งออกอาหารฮาลาลของไทย เฉพาะในกลุ่มประเทศ GCC (Gulf Cooperation Council) เพิ่มขึ้นจาก 8,189.65 ล้านบาท (198.72 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2541-2544 เป็น 14,679.28 ล้านบาท (364.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2545-2549 หรือขยายตัวร้อยละ 79.24 ขณะที่การส่งออกไปยังกลุ่มประเทศสมาชิก OIC (Organization of the Islamic Conference) จะพบว่าประเทศไทยสามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกจาก 34,578 ล้านบาท ในปี 2549 เป็น 54,753 ล้านบาท ในปี 2550 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 53 นอกจากนี้ ในปี 2551 กระทรวงพาณิชย์ได้ประมาณการสินค้าฮาลาลจากการประมาณสินค้าที่ส่งออกไปยังประเทศมุสลิมที่ได้รับรองจากกลุ่มประเทศ OIC ประมาณ 57 ประเทศ รวมมูลค่าการส่งออกปี 2550 ประมาณ 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในช่วง มกราคม-กรกฎาคม 2551 ไทยส่งออกได้ประมาณ 3,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งให้เห็นศักยภาพและการเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดของอาหารฮาลาลของไทย ซึ่งไทยมีความหลากหลายด้านสินค้าอาหาร โดยสินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ไก่สดแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลี และอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ

ตลาดฮาลาลหลักของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งตลาดตะวันออกกลางและตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ยังคงจำเป็นต้องเร่งขยายตลาด โดยตลาดตะวันออกกลางมีการนำเข้าสินค้าอาหารฮาลาลจากไทยเพิ่มขึ้นจาก 3,556.85 ล้านบาท (86.59 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2541-2544 เป็น 7,442.16 ล้านบาท (185.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2545-2549 ในขณะที่ตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการนำเข้าสินค้าอาหารฮาลาลจากไทยเพิ่มขึ้นจาก 2,338.60 ล้านบาท (56.61 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2541-2544 เป็น 4,281.40 ล้านบาท (105.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วงปี 2545-2549 ทั้งนี้เป็นผลจากการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการเจรจาและร่วมทำความตกลงทางการค้า โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือและการยอมรับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าอาหารฮาลาล ซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม จากศักยภาพตลาดฮาลาลที่กว้างขวาง ไทยจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการขยายตลาดให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มการส่งออกต่อไปในอนาคต

ภาวะตลาดอาหารฮาลาลมีการแข่งขันสูง ซึ่งไทยจำเป็นต้องมุ่งเน้นผลิตภัณฑ์คุณภาพ ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ เพื่อรักษาตลาดและส่วนแบ่งตลาดอาหารฮาลาล ซึ่งตลาดอาหารฮาลาล แบ่งออกเป็นหลายลักษณะ ได้แก่ ตลาดระดับบน และตลาดระดับล่าง ในกลุ่มประเทศ GCC ซึ่งมีอำนาจการซื้อสูง ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ

เช่น บราซิล อินเดีย จีน มีส่วนแบ่งในตลาดอาหารฮาลาลในประเทศกลุ่มนี้สูง โดยยึดครองส่วนแบ่งของตลาดล่าง อันได้แก่ ตลาดของผู้ขายแรงงานที่เป็นชาวต่างชาติในกลุ่มประเทศ GCC

การดำเนินการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลที่ผ่านมา ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาหารฮาลาลเป็นหลัก โดยมีการดำเนินการที่ครอบคลุมทั้งด้านการผลิต การส่งออก และการปรับปรุงกลไกการรับรองมาตรฐาน และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรศาสนา และสถาบันการศึกษา เช่น ด้านการผลิต มีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการตลาด มีกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศ ด้านกลไกการรับรองมาตรฐาน มีสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การสนับสนุน

โอกาสการส่งออกอาหารฮาลาลของประเทศไทย

สินค้าอาหารฮาลาลไทยยังมีโอกาสทางการตลาดสูง เนื่องจากมีผู้บริโภคที่เป็นประชากรมุสลิมทั่วโลก จำนวน 1,800 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.4 ของประชากรทั่วโลก มีการบริโภคอาหารฮาลาลเป็นมูลค่าสูงถึง 265,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดเฉลี่ยเพียงปีละ 988 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2549 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.37 ของมูลค่าอาหารฮาลาลของโลกเท่านั้น ดังนั้น หากประเทศไทยมีการวางแผนการพัฒนาอย่างบูรณาการและเป็นระบบ ร่วมกันทั้งองค์กร ภาครัฐ เอกชน ตลอดจนองค์กรทางศาสนาอิสลามแล้ว รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ ย่อมเป็นโอกาสสำคัญของประเทศ แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ใช่ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามก็ตาม และมีผลต่อการเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดโลกได้มากขึ้น นอกจากนี้วัฒนธรรมการบริโภคอาหารที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในกลุ่มมุสลิมในยุโรปที่มีความนิยมในการบริโภคอาหารนอกบ้านเพิ่มขึ้น และเป็นกลุ่มที่มีอำนาจซื้อสูงมีโอกาสทางการตลาดมากขึ้น โดยอาหารฮาลาล ที่มีศักยภาพของไทย ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ไก่สดและผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกแปรรูป ผลไม้กระป๋องและแปรรูป นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายการค้ากับประเทศมุสลิมที่เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยประเทศไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลไปยังประเทศมุสลิมทั่วโลก ได้แก่ สินค้าจำพวกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีกแปรรูป ผัก ผักผลไม้กระป๋องและแปรรูป นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ข้าวและสิ่งปรุงรส และมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ความต้องการบริการฮาลาลจากต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบริการด้านการท่องเที่ยว การบริการครัวฮาลาลตามโรงพยาบาลและโรงแรม และการรักษาพยาบาล เป็นต้น

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นธุรกิจที่ประเทศไทยมีศักยภาพ และสามารถพัฒนาให้ขยายตัวได้ต่อไป ประกอบกับทิศทางและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการบริการด้านการแพทย์เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลของไทยไปยังตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดที่มีศักยภาพ เช่น ตะวันออกกลาง เนื่องจากประเทศไทยมีกลไกการรับรองมาตรฐาน อาหารฮาลาลของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ และเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีองค์กรศาสนาอิสลามของประเทศไทย คือ สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และมีสถาบันรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับตามมาตรฐานสากลให้การรับรอง ซึ่งจะส่งผลให้อาหารฮาลาลจากประเทศไทย สามารถส่งออกอาหารฮาลาลได้มูลค่านับแสนล้านบาทในอนาคตอันใกล้

การดำเนินการของกรมปศุสัตว์

จากที่รัฐบาลมีนโยบายให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก และให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านอาหาร กรมปศุสัตว์ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล และควบคุมการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรให้เป็นไปตามมาตรฐานของประเทศคู่ค้า จึงได้เร่งพัฒนามาตรฐานการตรวจสอบ การรับรอง และการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพการผลิตสินค้าปศุสัตว์ทั้งวงจรการผลิตสินค้าปศุสัตว์ ตลาดอาหารฮาลาลเป็นหนึ่งในตลาดที่กรมปศุสัตว์ให้ความสนใจ และให้การสนับสนุนมาโดยตลอด เป็นเวลานานมากกว่า 10 ปีแล้ว เนื่องจากตลาดอาหารฮาลาลเป็นตลาดหนึ่งในตลาดอาหารขนาดใหญ่ของโลก มีมูลค่ามากกว่า 1,000,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการผลิตอาหารฮาลาลกลับมีส่วนแบ่งการตลาดยังไม่มากเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยยังไม่มากนัก ดังนั้นการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจในอาหารฮาลาลของไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด โดยต้องพัฒนาให้เกิดความมั่นใจทั้งในหลักการควบคุมการผลิตอาหารฮาลาล ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้อาหารฮาลาลของไทยได้รับความเชื่อถือและยอมรับในตลาดโลกมากยิ่งขึ้น กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการสนับสนุนด้านการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ฮาลาล ดังนี้

1. เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2547 อธิบดีกรมปศุสัตว์ และจุฬาราชมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินการรับรองมาตรฐานอาหารฮาลาลที่ผลิตจากการปศุสัตว์

2. เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจุฬาราชมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการตรวจสอบรับรองฮาลาล สินค้าเกษตร อาหารและบริการ โดยมีแนวทางการดำเนินการร่วมกันในด้าน

- การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าอาหารฮาลาล ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศ และเพื่อการส่งออก
- การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ
- การประชาสัมพันธ์ การประสานงาน และการเจรจาการค้าต่างประเทศกับประเทศคู่ค้า

3. ตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน กรมปศุสัตว์ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (สกอท.) จัดการอบรมหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

- อบรมผู้ประกอบการ เรื่อง การผลิตเนื้อสัตว์ตามหลักการฮาลาล
- อบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ เรื่อง การผลิตเนื้อสัตว์ตามหลักสุขอนามัยและหลักการฮาลาล
- อบรมผู้เชือดสัตว์ เรื่อง การเชือดสัตว์ตามหลักการฮาลาล
- อบรมผู้ควบคุมการเชือดสัตว์ เรื่อง การผลิตเนื้อสัตว์ตามหลักสุขอนามัยและหลักการฮาลาล

4. ร่วมกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (สกอท.) ในการเจรจาเปิดตลาดอาหารฮาลาลไปประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) โดยเจ้าหน้าที่ UAE เดินทางมาตรวจรับรองโรงฆ่าและโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก เพื่อการส่งออกของไทย เมื่อวันที่ 4-13 มิถุนายน 2550 และมีมติเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2550 อนุมัติให้ โรงฆ่าสัตว์ปีก จำนวน 24 โรง และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์ปีก จำนวน 36 โรง ส่งออกเนื้อสัตว์ปีกแปรรูปสุก ไปประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้ โดยคาดว่าจะส่งออกเนื้อสัตว์ปีกแปรรูปสุกได้ปีละ 1,370 ล้านบาท

5. ประชาสัมพันธ์การดำเนินการด้านอาหารฮาลาล โดยมีการจัดงานนิทรรศการส่งเสริมเผยแพร่การดำเนินงานของกรมปศุสัตว์ด้านกิจการฮาลาลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ และนานาชาติ

6. จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและขึ้นทะเบียนพนักงานเชือดสัตว์ และผู้ควบคุมการเชือดสัตว์ ให้มีความรู้ด้านหลักการฮาลาล และด้านสุขอนามัย

7. ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้สนใจ ให้มีความเชื่อมั่น ในคุณภาพอาหารที่ปลอดภัย และมั่นใจในการผลิตอาหาร ฮาลาลของไทย ที่ถูกต้องตามศาสนบัญญัติอิสลาม

8. เปิดตลาดอาหารฮาลาลไปยังประเทศในกลุ่มตะวันออกกลาง และภูมิภาคอื่นๆ

9. ร่วมกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (สกอท.) ในการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการการปฏิบัติเพื่อการส่งออกอาหารฮาลาล เพื่อการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการผลิต การกำกับดูแลการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ฮาลาล

10. ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (สกอท.) ในการรับรองโรงฆ่าสัตว์ฮาลาลทั่วประเทศที่ประสงค์จะขอรับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ผลิตที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาลของไทยมากกว่า 2,273 ราย และมีผลิตภัณฑ์รวมกว่า 50,000 ผลิตภัณฑ์ ในปี 2551 ครอบคลุมอาหารทุกประเภท แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีศักยภาพเพียงพอที่จะผลิตอาหารฮาลาลป้อนตลาดโลกได้ สำหรับสถานประกอบการโรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าปศุสัตว์ภายใต้การกำกับดูแลของกรมปศุสัตว์ปัจจุบันมีทั้งสิ้นจำนวน 136 โรงงาน และเป็นโรงงานที่ได้รับรองฮาลาลแล้วจำนวน 91 โรงงานหรือร้อยละ 66.91 สำหรับโรงฆ่าสัตว์ ได้แก่ โรงฆ่าโค กระบือ และสัตว์ปีกที่ผลิตเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคภายในประเทศ ในปีพ.ศ. 2551 มีการขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ จำนวน 480 โรง

ปัจจุบันโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับรองฮาลาลยังมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรมุสลิมในประเทศ ซึ่งมีจำนวนประมาณร้อยละ 7-8 ของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้ โรงฆ่าสัตว์รายที่ไม่ได้ขอรับรองฮาลาล อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการเป็นมุสลิมและเป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งผู้ประกอบการอาจรับรองตนเอง โดยไม่ต้องขอใช้ตราเครื่องหมายรับรองฮาลาลจากองค์กรศาสนาอิสลาม

กรมปศุสัตว์ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ไว้ดังนี้

1. โรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก

ในส่วน of โรงฆ่าสัตว์และโรงงานแปรรูปเนื้อสัตว์เพื่อการส่งออก กรมปศุสัตว์ได้ส่งเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ไปประจำที่โรงงาน เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ กำกับดูแลและรับรองการผลิตเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยของกรมปศุสัตว์และประเทศผู้นำเข้า โดยเฉพาะโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองฮาลาลแล้ว ดังนั้นจึงเป็นการทำงานร่วมกันกับผู้ควบคุมการเชือดสัตว์ (Halal Supervisor) ที่ปรึกษาพิเศษด้านฮาลาล และผู้ตรวจการฮาลาลของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ที่ควบคุมกำกับดูแลการเชือดสัตว์ให้เป็นไปตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม และออกไปรับรองการเชือดสัตว์ และใบรับรองฮาลาล Halal Certification ของเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์

2. โรงฆ่าสัตว์ภายในประเทศ

ให้ทุกจังหวัดมีโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐานแต่ละชนิดสัตว์ โดยโรงฆ่าสัตว์ทุกแห่งต้องได้รับใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ กรมปศุสัตว์ได้มอบนโยบายให้ปศุสัตว์จังหวัดทุกจังหวัด เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือปลัดกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมเพื่อควบคุมการก่อสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ที่ขอรับรองมาตรฐานฮาลาล โดยประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากกรมโยธาธิการ กรมปศุสัตว์ กรมอนามัย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในกรณีที่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แต่ถ้าจังหวัดใดไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้แต่งตั้งผู้แทนฝ่ายกิจการ ฮาลาล คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการอีก 1 คน เจือปนตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 และร่วมกันตรวจสอบกระบวนการผลิตในโรงฆ่าสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัย และหลักการฮาลาล

การดำเนินการร่วมมือกันระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ในการให้การรับรองอาหารฮาลาลให้แก่สินค้าเกษตรและอาหาร จะทำให้ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้นำเข้าที่นับถือศาสนาอิสลามเกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในระบบการผลิตอาหารฮาลาลของประเทศไทย ว่าเป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัย และเป็นไปตามมาตรฐานอาหารฮาลาล จะทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาตลาดอาหารฮาลาลเดิมได้ และจะช่วยสนับสนุนให้สามารถขยายตลาดใหม่เพิ่มเติมในอนาคตอันใกล้

สถิติที่เกี่ยวข้อง

ตาราง จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส.2) จำแนกตามชนิดสัตว์และขนาด

หน่วย : ราย

ชนิดสัตว์	โรงฆ่าสัตว์ที่มีใบอนุญาตฯ (ขจส.2)			รวม
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	
สุกร	400	73	36	509 (51.47%)
โค กระบือ	148	36	12	218 (22.04%)
สุกร โค กระบือ	164	46	8	196 (19.82%)
ไก่	18	14	22	54 (5.46%)
เป็ด	1	0	2	3 (0.30%)
ไก่-เป็ด	1	6	1	8 (0.81%)
แพะ แกะ	1	0	0	1 (0.10%)
รวม	733 (74.12%)	175 (17.69%)	81 (8.19%)	989

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด กันยายน 2551

ตาราง จำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่ไม่มีใบอนุญาตฯ (ขจส.2) จำแนกตามชนิดสัตว์และขนาด

หน่วย : ราย

ชนิดสัตว์	โรงฆ่าสัตว์ที่ไม่มีใบอนุญาตฯ (ขจส.2)			รวม
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	
สุกร	694	12	3	709 (30.91%)
โค-กระบือ	624	12	1	637 (27.77%)
สุกร โค-กระบือ	72	11	2	85 (3.70%)
ไก่	621	104	11	736 (32.08%)
เป็ด	56	4	0	60 (2.62%)
ห่าน	1	0	0	1 (0.04%)
ไก่-เป็ด	55	2	1	58 (2.53%)
ไก่-ห่าน	0	1	0	1 (0.04%)
เป็ด-ห่าน	2	0	0	2 (0.09%)
ไก่-เป็ด-ห่าน	2	0	0	2 (0.09%)
แพะ แกะ	2	1	0	3 (0.13%)
รวม	2,129 (92.81%)	147 (6.41%)	18 (0.78%)	2,294

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด กันยายน 2551

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ปี 2547-2551

ผลิตภัณฑ์	ประเทศ	2547			2548			2549			2550			2551			
		ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วนของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วนของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วนของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วนของปริมาณ	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วนของปริมาณ	
เนื้อไก่รวม	-ปรั่งสุก	1.ญี่ปุ่น	222,583,665	25,982,255,299	93.11%	276,470,304	33,089,587,337	92.41%	296,879,739	34,950,086,104	92.20%	333,620,994	37,843,223,644	92.45%	401,475,116	55,422,080,785	92.55%
		2.EU	196,287,047	24,183,415,333	88.19%	276,374,304	33,086,323,765	99.97%	294,289,842	34,862,845,787	99.13%	322,522,147	37,311,297,085	96.67%	387,107,829	54,560,018,305	96.42%
		3.อื่นๆ	103,794,521	13,490,362,333	52.88%	149,062,522	18,184,986,735	53.94%	148,779,955	17,949,616,436	50.56%	144,024,110	16,182,820,644	44.66%	184,350,710	25,465,905,110	47.82%
		4.มาเลเซีย	77,255,005	9,071,017,726	39.36%	113,074,338	13,256,072,573	40.91%	129,892,225	15,112,587,424	44.14%	159,816,356	19,014,641,653	49.55%	180,795,021	26,363,201,975	46.70%
		5.อื่นๆ	15,237,521	1,622,035,274	7.76%	14,237,444	1,645,264,457	5.15%	15,617,682	1,800,641,927	5.31%	18,681,681	2,113,834,788	5.79%	21,962,098	2,710,911,220	5.67%
เนื้อสุกรรวม	-ปรั่งสุก	1.ญี่ปุ่น	26,296,618	1,798,639,966	11.81%	96,000	3,263,572	0.03%	2,589,897	87,240,317	0.87%	11,098,847	531,926,559	3.33%	14,367,287	862,062,480	3.58%
		2.EU	9,733,857	717,450,425	37.02%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		3.เวียดนาม	11,019,162	763,121,678	41.90%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		4.มาเลเซีย	636,216	37,911,224	2.42%	96,000	3,263,572	100.00%	2,589,897	87,240,317	100.00%	9,754,847	464,094,879	87.89%	13,482,005	799,058,433	93.84%
		5.อื่นๆ	4,907,383	280,356,639	18.66%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	1,344,000	6,783,1680	12.11%	772,401	54,604,779	5.38%
เนื้อวัวรวม	-ปรั่งสุก	1.ญี่ปุ่น	4,667,842	1,028,683,482	2.04%	7,466,669	1,682,408,209	2.50%	10,723,102	2,172,377,200	3.33%	13,355,195	2,676,470,849	3.70%	13,843,942	3,046,158,187	3.19%
		2.EU	4,274,989	957,649,284	87.82%	7,103,069	1,666,781,172	95.13%	8,704,010	2,098,571,431	81.17%	10,988,749	2,566,416,034	82.28%	10,825,413	2,914,732,970	78.20%
		3.เวียดนาม	8,773	1,841,446	0.21%	36,447	14,844,592	0.51%	21,147	5,961,417	0.24%	61,723	5,542,210	0.59%	29,333	10,037,601	0.27%
		4.มาเลเซีย	4,084,561	940,000,972	95.55%	6,956,881	1,633,485,348	97.94%	8,619,644	2,080,831,754	99.03%	10,746,447	2,554,164,092	97.79%	10,658,443	2,866,003,985	98.46%
		5.อื่นๆ	181,655	15,806,866	4.25%	109,741	18,451,232	1.54%	63,219	11,778,260	0.73%	180,579	26,709,732	1.64%	137,637	38,691,384	1.27%
เนื้อสัตว์รวม	-ปรั่งสุก	1.ญี่ปุ่น	592,853	71,034,198	12.18%	363,600	15,627,037	4.87%	2,019,092	73,805,769	18.83%	2,366,446	90,054,815	17.72%	3,018,529	131,425,217	21.80%
		2.EU	142,380	19,884,893	24.02%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		3.เวียดนาม	385,424	44,945,771	65.01%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		4.มาเลเซีย	-	-	0.00%	363,600	15,627,037	100.00%	2,019,092	73,805,769	100.00%	2,366,446	90,054,815	100.00%	3,018,529	131,425,217	100.00%
		5.อื่นๆ	65,049	6,203,534	10.97%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
เนื้อสัตว์รวม	-ปรั่งสุก	1.ญี่ปุ่น	10,162,732	1,029,402,746	4.25%	11,581,050	1,496,294,235	3.87%	11,005,358	1,630,734,088	3.42%	10,198,924	1,436,064,305	2.89%	12,463,294	1,895,638,407	2.87%
		2.EU	4,407,143	581,246,441	43.37%	5,403,251	904,444,917	46.66%	7,585,582	1,294,826,804	66.93%	7,300,833	1,170,842,708	71.58%	8,720,033	1,535,435,517	69.97%
		3.เวียดนาม	4,352,136	573,536,308	98.75%	5,339,391	884,176,243	98.82%	7,518,473	1,282,213,541	99.12%	7,123,455	1,153,972,833	97.57%	8,475,087	1,505,543,241	97.19%
		4.มาเลเซีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		5.อื่นๆ	55,007	7,710,133	1.25%	63,860	10,268,674	1.18%	67,109	12,613,263	0.88%	177,378	16,869,875	2.43%	244,946	29,892,276	2.81%
เนื้อสัตว์รวม	-ปรั่งสุก	1.ฮ่องกง	5,755,588	448,156,305	56.63%	6,177,799	591,849,318	53.34%	3,419,776	335,907,284	31.07%	2,898,091	265,221,597	28.42%	3,743,261	360,202,890	30.03%
		2.เวียดนาม	5,723,876	446,387,679	99.45%	6,177,799	591,849,318	100.00%	3,419,776	335,907,284	100.00%	2,898,091	265,221,597	100.00%	3,717,567	357,633,490	99.31%
		3.มาเลเซีย	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	25,694	2,569,400	0.69%
		4.ญี่ปุ่น	12,000	663,000	0.21%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
		5.อื่นๆ	19,713	1,105,626	0.34%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ปี 2547-2551 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	ประเทศ	2547			2548			2549			2550			2551		
		ปริมาณ (กท.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กท.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กท.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กท.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ	ปริมาณ (กท.)	มูลค่า (บาท)	สัดส่วน ของปริมาณ
เนื้อโคควรม -ปปรุงสุก		46,729	545,245	0.02%	28,609	1,643,207	0.01%	112,940	8,565,620	0.04%	152,669	22,114,295	0.04%	106,544	8,127,914	0.02%
	1.ญี่ปุ่น	46,729	545,245	100.00%	28,609	1,643,207	100.00%	112,940	8,565,620	100.00%	152,669	22,114,295	100.00%	106,544	8,127,914	100.00%
	2.EU	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
	3.อื่นๆ	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	10,119	132,792	6.63%	31,429	103,424	29.50%
เนื้อสัตว์หมักรวม -ปปรุงสุก		1,337,534	142,765,667	0.56%	3,629,638	311,247,228	1.21%	3,286,181	344,642,161	1.02%	3,555,312	391,794,710	0.99%	5,871,298	781,347,451	1.35%
		1,337,534	142,765,667	100.00%	3,629,638	311,247,228	100.00%	3,286,181	344,642,161	100.00%	3,555,312	391,794,710	100.00%	5,871,298	781,347,451	100.00%
	1.ญี่ปุ่น	1,306,935	138,156,220	97.71%	3,629,638	311,247,228	100.00%	3,256,440	337,282,699	99.09%	3,524,578	382,953,276	99.14%	5,666,430	777,736,351	99.75%
	2.EU	-	-	0.00%	-	-	0.00%	26,240	4,469,602	0.80%	24,734	8,205,314	0.70%	9,988	2,225,229	0.17%
	3.อื่นๆ	30,599	4,609,447	2.29%	-	-	0.00%	3,501	2,889,860	0.11%	6,000	636,120	0.17%	4,880	1,365,871	0.08%
ผลิตภัณฑ์อื่นๆ รวม		48,275	8,770,559	0.02%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
		48,275	8,770,559	100.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%	0	0	0.00%
	1.ญี่ปุ่น	39,970	7,155,100	82.80%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
	2.EU	1,305	146,349	2.70%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
	3.อื่นๆ	7,000	1,469,110	14.50%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%	-	-	0.00%
โดยรวม		239,046,777	28,192,422,998	100.00%	299,176,270	36,581,802,216	100.00%	322,007,320	39,106,405,173	100.00%	360,883,094	42,369,667,803	100.00%	433,760,194	61,153,352,744	100.00%

ที่มา-ส่วนตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2551

สถิติจำนวนสัตว์จากพารามัตราฐานทั่วประเทศรายจังหวัด ปี 2551

หน่วย : ตัว

จังหวัด	จำนวนสัตว์ทั้งหมด	ชนิดสัตว์												
		โคนม	โคเนื้อ	สุกร	แพะ	แกะ	เป็ดไข่	เป็ดเนื้อ	ไก่ไข่	ไก่เนื้อ	นกกระทา	ไก่พันธุ์	เป็ดพันธุ์	
ยอดรวมทั้งหมด	302,916,726	176,101	24,033	4,727,394	5,830	0	362,400	11,926,456	58,575,489	210,056,949	400,000	15,930,363	731,711	
เขต 1	77,962,509	76,103	6,111	670,154	4,478	0	198,900	2,386,100	6,163,377	62,592,654	400,000	5,316,007	148,625	
กรุงเทพมหานคร	847,745	45	-	-	-	-	-	-	785,000	62,700	-	-	-	
นนทบุรี	9,266	-	-	1,366	-	-	-	-	7,900	-	-	-	-	
ปทุมธานี	221,700	-	-	-	-	-	-	14,000	-	207,700	-	-	-	
พระนครศรีอยุธยา	5,745,540	-	-	10,080	-	-	-	133,840	1,756,320	3,275,300	-	570,000	-	
อ่างทอง	618,880	-	-	3,480	-	-	-	22,800	310,600	282,000	-	-	-	
ลพบุรี	32,085,499	37,491	-	310,681	-	-	-	918,000	584,005	26,774,639	-	3,451,883	8,800	
สิงห์บุรี	1,939,729	155	152	29,422	-	-	198,900	45,000	125,000	1,340,000	400,000	-	-	
ชัยนาท	2,487,832	915	1,999	30,680	4,478	-	-	-	14,000	2,236,860	-	-	-	
สระบุรี	27,916,316	37,471	-	201,678	-	-	-	1,180,560	1,595,730	23,466,928	-	1,294,124	139,825	
สุพรรณบุรี	6,090,002	26	3,960	82,767	-	-	-	71,900	984,822	4,946,527	-	-	-	
เขต 2	87,086,584	18,435	242	754,376	100	0	10,000	4,973,949	23,742,055	52,205,133	0	5,228,714	153,580	
สมุทรปราการ	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ชลบุรี	39,700,244	852	200	239,054	-	-	10,000	1,717,274	8,143,376	26,264,917	-	3,247,991	76,580	
ระยอง	4,300,524	-	-	77,162	-	-	-	241,340	770,912	3,150,000	-	10,110	51,000	
จันทบุรี	1,485,460	1,716	-	50,417	-	-	-	23,160	164,467	1,245,700	-	-	-	
ตราด	694,602	-	-	21,696	-	-	-	-	291,906	381,000	-	-	-	
ฉะเชิงเทรา	12,897,224	-	-	154,524	-	-	-	680,706	6,930,054	4,698,940	-	407,000	26,000	
ปราจีนบุรี	16,095,125	47	-	152,842	-	-	-	943,900	2,506,100	11,088,976	-	1,423,260	-	
นครนายก	9,842,054	161	-	31,411	-	-	-	517,889	4,614,640	4,537,600	-	140,353	-	
สระแก้ว	2,071,351	15,659	42	27,270	100	-	-	849,680	320,600	858,000	-	-	-	
เขต 3	48,899,681	18,437	3,905	546,963	0	0	0	2,773,407	4,411,213	37,605,516	0	3,273,880	266,360	
นครราชสีมา	24,343,499	16,831	786	283,800	-	-	-	2,050,127	1,413,960	17,473,755	-	2,837,880	266,360	
บุรีรัมย์	9,757,240	122	-	81,288	-	-	-	690,360	255,300	8,574,170	-	156,000	-	
ศรีสะเกษ	1,251,475	-	-	11,375	-	-	-	-	8,000	1,232,100	-	-	-	
สุรินทร์	1,828,574	-	-	9,274	-	-	-	10,320	13,000	1,795,980	-	-	-	
อุตรดิตถ์	4,300,663	435	9	34,225	-	-	-	-	1,033,773	2,952,221	-	280,000	-	
ยโสธร	564,518	-	-	5,068	-	-	-	-	-	559,450	-	-	-	
ชัยภูมิ	4,647,077	1,011	2,849	88,977	-	-	-	22,600	886,300	3,645,340	-	-	-	
อำนาจเจริญ	328,000	-	-	-	-	-	-	-	1,800	326,200	-	-	-	
ร้อยเอ็ด	1,878,635	38	261	32,956	-	-	-	-	799,080	1,046,300	-	-	-	

สถิติจำนวนสัตว์จากพำรมมาตรฐานทั่วประเทศรายจังหวัด ปี 2551 (ต่อ)

หน่วย : ตัว

จังหวัด	จำนวนสัตว์ทั้งหมด	ชนิดสัตว์												
		โคนม	โคเนื้อ	สุกร	แพะ	แกะ	เป็ดไข่	เป็ดเนื้อ	ไก่ไข่	ไก่เนื้อ	นากระพา	ไก่พันธุ์	เป็ดพันธุ์	
เขต 4	10,452,740	15,455	3,961	270,435	0	0	0	193,620	6,437,459	3,531,810	0	0	0	
หนองบัวลำภู	489,257	417	-	31,630	-	-	-	-	4,000	453,210	-	-	-	
ขอนแก่น	6,283,671	8,150	-	69,676	-	-	193,620	4,711,285	1,300,940	-	-	-	-	
อุดรธานี	1,270,703	2,993	-	55,982	-	-	-	714,888	497,040	-	-	-	-	
เลย	388,924	667	2,236	25,720	-	-	-	248,801	111,500	-	-	-	-	
หนองคาย	106,250	771	78	31,401	-	-	-	74,000	-	-	-	-	-	
มหาสารคาม	924,761	675	-	10,000	-	-	-	404,086	510,000	-	-	-	-	
กาฬสินธุ์	100,740	-	-	840	-	-	-	20,000	79,900	-	-	-	-	
นครพนม	242,720	-	213	24,686	-	-	-	157,821	60,000	-	-	-	-	
มุกดาหาร	223,089	-	39	11,050	-	-	-	-	212,000	-	-	-	-	
สกลนคร	422,625	1,782	1,395	9,450	-	-	-	102,778	307,220	-	-	-	-	
เขต 5	9,773,853	13,925	1,322	812,174	0	0	0	4,678,312	3,829,120	0	439,000	0	0	
เชียงใหม่	4,590,510	8,261	-	561,480	-	-	-	2,778,231	1,167,538	-	75,000	-	-	
ลำพูน	1,826,922	3,505	-	119,233	-	-	-	566,184	774,000	-	364,000	-	-	
ลำปาง	1,228,474	30	449	26,059	-	-	-	340,490	861,446	-	-	-	-	
แพร่	563,903	-	-	35,215	-	-	-	214,288	314,400	-	-	-	-	
น่าน	17,004	-	175	4,729	-	-	-	2,100	10,000	-	-	-	-	
พะเยา	201,708	-	638	27,070	-	-	-	53,500	120,500	-	-	-	-	
เชียงราย	1,328,258	2,129	60	37,314	-	-	-	707,519	581,236	-	-	-	-	
แม่ฮ่องสอน	17,074	-	-	1,074	-	-	-	16,000	-	-	-	-	-	
เขต 6	20,541,670	1,160	1,781	281,881	0	0	0	2,716,380	16,737,640	0	688,682	114,146	0	
อุตรดิตถ์	852,880	-	354	58,530	-	-	-	560,296	233,700	-	-	-	-	
นครสวรรค์	7,987,867	483	254	49,256	-	-	-	881,674	7,056,200	-	-	-	-	
อุทัยธานี	1,129,006	78	378	4,850	-	-	-	22,720	1,100,980	-	-	-	-	
กำแพงเพชร	1,449,658	-	732	56,206	-	-	-	112,120	1,280,600	-	-	-	-	
ตาก	311,234	25	-	62,419	-	-	-	34,290	214,500	-	-	-	-	
พิษณุโลก	1,162,513	-	63	12,450	-	-	-	354,000	796,000	-	-	-	-	
พิจิตร	1,456,919	524	-	16,195	-	-	-	-	1,440,200	-	-	-	-	
เพชรบูรณ์	6,073,943	36	-	13,339	-	-	-	742,280	4,515,460	-	688,682	114,146	-	
สุโขทัย	117,650	14	-	8,636	-	-	-	9,000	100,000	-	-	-	-	

สถิติจำนวนสัตว์จากพาร์มาตราฐานทั่วประเทศรายจังหวัด ปี 2551 (ต่อ)

หน่วย : ตัว

จังหวัด	จำนวนสัตว์ทั้งหมด	ชนิดสัตว์												
		โคนม	โคเนื้อ	สุกร	แพะ	แกะ	เบ็ดไข่	เบ็ดเนื้อ	ไก่ไข่	ไก่งวง	นากกระทา	ไก่พันธุ์	เบ็ดพันธุ์	
เขต 7	33,160,203	32,249	5,477	1,073,404	182	0	153,500	1,593,380	4,846,965	24,637,366	0	762,680	49,000	
ราชบุรี	7,015,192	2,682	-	750,187	-	-	-	308,500	181,000	5,226,823	-	509,000	37,000	
กาญจนบุรี	11,242,004	8,734	2,870	77,039	-	-	-	273,640	1,230,738	9,460,403	-	181,580	7,000	
นครปฐม	11,480,680	1,991	1,096	162,853	-	-	153,500	1,000,500	2,656,700	7,439,040	-	70,000	5,000	
สมุทรสาคร	96,716	-	-	-	-	-	-	-	66,616	28,000	-	2,100	-	
สมุทรสงคราม	261,445	-	-	-	-	-	-	-	261,445	-	-	-	-	
เพชรบุรี	1,569,216	5,195	1,227	50,836	182	-	-	16,740	296,316	1,198,720	-	-	-	
ประจวบคีรีขันธ์	1,494,950	13,647	284	42,489	-	-	-	-	154,150	1,284,380	-	-	-	
เขต 8	7,854,361	140	1,053	202,614	1,070	0	0	0	2,801,324	4,848,160	0	0	0	
นครศรีธรรมราช	2,479,323	140	-	55,803	-	-	-	-	506,120	1,917,260	-	-	-	
กระบี่	310,490	-	117	19,166	607	-	-	-	24,600	266,000	-	-	-	
พังงา	863,164	-	-	34,430	-	-	-	-	440,934	387,800	-	-	-	
ภูเก็ต	149,289	-	-	1,689	-	-	-	-	72,400	75,200	-	-	-	
สุราษฎร์ธานี	2,167,699	-	-	16,499	-	-	-	-	580,000	1,571,200	-	-	-	
ระนอง	987,688	-	225	18,993	-	-	-	-	828,470	140,000	-	-	-	
ชุมพร	896,708	-	711	56,034	463	-	-	-	348,800	490,700	-	-	-	
เขต 9	7,185,125	197	181	115,393	0	0	0	0	2,778,404	4,069,550	0	221,400	0	
สงขลา	3,931,791	-	181	37,510	-	-	-	-	1,820,600	1,852,100	-	221,400	-	
สตูล	480,400	-	-	-	-	-	-	-	234,000	246,400	-	-	-	
ตรัง	1,287,285	-	-	51,081	-	-	-	-	379,604	856,600	-	-	-	
พัทลุง	1,476,029	197	-	22,382	-	-	-	-	339,000	1,114,450	-	-	-	
ปัตตานี	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ยะลา	9,620	-	-	4,420	-	-	-	-	5,200	-	-	-	-	
นราธิวาส	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

จำนวนผู้รับใบอนุญาตประกอบการอาหารสัตว์ ปี 2551

หน่วย : ราย

ผู้ประกอบการ	เขตปศุสัตว์									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
ผลิตอาหารสัตว์										
อาหารสัตว์สำเร็จรูป	88	6	4	2	1	5	23	0	3	132
สารผสมล่องหน้า	50	5	1	0	0	1	9	0	0	66
อาหารเสริมสำหรับสัตว์	47	2	0	0	0	1	3	0	0	53
ปลาป่น	22	4	0	0	0	1	3	14	14	58
กากถั่วเหลือง	10	0	0	1	0	1	2	0	0	14
รำสกัดน้ำมัน	3	0	0	0	0	0	1	0	0	4
ข้าวโพดป่น	13	1	0	2	1	0	2	0	0	19
ขนสัตว์ปีกป่น	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
เนื้อและกระดูกป่น	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
ผลิตภัณฑ์นมสำหรับสัตว์	4	0	0	0	0	0	1	0	0	5
นำเข้าซึ่งอาหารสัตว์	198	0	0	1	13	1	1	0	0	214
ขายอาหารสัตว์	693	335	288	360	331	193	111	184	194	2,689

ที่มา : ส่วนควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
ข้อมูล 30 กันยายน 2551

กิจกรรมอื่น

▶ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ร่วมการดำเนินงานกิจกรรม Big Cleaning Day โดยมีนายประชุม อินทรโชติ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานพิธีเปิด เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2551

▶ การจัดการประกวด ฟาร์มอนามัย...ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2551 ณ ห้องสุธรรม อารีกุล อาคาร 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

▶ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เข้าร่วมการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมปศุสัตว์และการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และการให้นโยบายการพัฒนาโรงพยาบาลสัตว์และอาหารปลอดภัย โดยมีนายสัตวแพทย์ศักดิ์ชัย ศรีบุญชื้อ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานฯ เมื่อวันที่ 2-4 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมรามการ์เด้นส์

▶ งานวันคล้ายวันสถาปนากรมปศุสัตว์ ครบรอบ 66 ปี และวันอาสาปศุสัตว์ วันที่ 5 พฤษภาคม 2551 นายสัตวแพทย์ศักดิ์ชัย ศรีบุญชื้อ อธิบดีกรมปศุสัตว์ มอบโล่เชิดชูเกียรติผลงานดีเด่นหลายโครงการ เช่น โครงการคอมพาร์ทเมนต์ แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการ ณ ศูนย์ราชการกรมปศุสัตว์ ต.บางกระดี่ อ.เมือง จ.ปทุมธานี

คณะผู้จัดทำ รายงานประจำปี 2551

ที่ปรึกษา

นายรณชัย จ้วงพานิช ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
นายจิระ สรณวัตร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรฐานการปศุสัตว์

คณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี 2550

นางธนิดา หรินทรานนท์	ประธานคณะทำงาน
น.ส.นิตารัตน์ ไพรคณะยก	คณะทำงาน
นายจาตุรนต์ พลราช	คณะทำงาน
นายสมบัติ ศุภประภากร	คณะทำงาน
นายนิธพันธ์ กุลปรีดาร์ตน์	คณะทำงาน
นางสุตารัตน์ เคยเหล่า	คณะทำงาน
นายอนุชา มุมอ่อน	คณะทำงาน
นายเอกพันธ์ น้าวล	คณะทำงาน
นางประภาพร นันทวงศ์	คณะทำงาน
น.ส.บุณิกา จุลละโพธิ	คณะทำงาน
นายชัยรัตน์ วรศรี	คณะทำงาน
น.ส.สุภาพร จรา	คณะทำงาน
น.ส.สุรรัตน์ กิจวัฒน์	คณะทำงาน
นางมลนิภา อัจสุวรรณ	คณะทำงานและเลขานุการ
นายพิศณุ บำรุงพงษ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอภิเชก คงศิลา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

พิมพ์ที่ :

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถ.งามวงศ์วาน ลาดยาว จตุจักร กทม. 10900

โทร. 0 2561 4567, 0 2561 4590 โทรสาร 0 2941 1230

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
Bureau of Livestock Standards and Certification, Department of Livestock Development

69/1 ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0-2653-4444 ต่อ 3112-3114, 0-2653-4439 โทรสาร 0-2653-4917 www.dld.go.th/certify